

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**PRÁVNÍ MOŽNOSTI ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK A
JEJICH VYMÁHÁNÍ V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ**

Autorka: Mai Phuong Thao

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Pavel Pikola

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Thao Mai Phuong

obor Veřejná správa a regionální rozvoj

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Právní možnosti zajištění pohledávek a jejich
vymáhání v exekučním řízení**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Základní pojmy možnosti zajištění a vymáhání pohledávek
4. Popis a analýza činností exekuce
5. Využití méně užívaných prostředků v exekučním řízení
6. Popis možností zefektivnění exekuce
7. Právní možnosti obrany věřitele proti dlužníkovi
8. Návrhy a opatření pro praxi a prevenci
9. Závěr
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

JUDr. ANTONÍN TRIPES, Exekuce v soudní praxi,
Vydavatel: Nakladatelství C.H.Beck.Praha

JUDr. VLADIMÍR KURKA, Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce
Vydavatel: ASPI, a.s.

JUDr. ALENA POSPÍŠILOVÁ, Meritum - Vymáhání pohledávek
Vydavatel: ASPI, a.s.

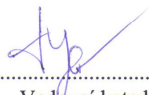
ŠÁMAL, PÚRY, RIZMANN, Trestní zákoník. Komentář,
Vydavatel: Nakladatelství C.H.Beck. Praha

www.nsoud.cz

www.epravo.cz

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Ing. Pavel Píkola**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 19. 2. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Právní možnosti zajištění pohledávek a jejich vymáhání v exekčním řízení" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3 2011

Poděkování

Touto cestou děkuji JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi za odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji svým blízkým, kteří se mnou po celou dobu studií měli trpělivost a podporovali mě.

**PRÁVNÍ MOŽNOSTI ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK A
JEJICH VYMÁHÁNÍ V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ**

**LEGAL OPTIONS SECURITY CLAIMS AND
RECOVERY IN EXECUTION PROCEEDINGS**

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou zajištění a vymáhání pohledávek z pohledu věřitele. Tato problematika je komplexně shrnuta do pěti kapitol od počátku výběru smluvního partnera a jeho prověření, přes jednotlivé možnosti zajištění pohledávek, až po jednotlivé typy řízení, v nichž lze pohledávky uplatnit a vymáhat je. Následně jsou představeny a vzájemně srovnávány některé z těchto řízení. Dále je poukázáno na využití některých zákonných nástrojů, které jsou v praxi méně často používány. Součástí práce je taktéž úvaha nad možnostmi zefektivnění exekuce a zpracování některých právních možností obrany věřitele proti dlužníkovi. Na závěr autorka práce podává praktická doporučení pro věřitele k prevenci při uzavírání smluvního vztahu a k zajištění pohledávky. Na dvou skutečných případech z praxe je poukázáno na rozdílné výsledky vymáhání pohledávky podle stupně jejich zajištění a průběhu řízení u soudu a jejich následného vymáhání.

Klíčová slova: pohledávka, závazek, věřitel, dlužník, zajištění pohledávky, soudní řízení, insolvenční řízení, rozhodčí řízení, exekuce, soudní exekutor

Summary

The submitted bachelor work deals with securing and recovering claims from the point of view of the creditor. The work is globally summarized into five chapters, respectively, starting from choice of contractual partner and his verification, and includes individual possibilities of recovery of claims and individual procedures, in which claims can be applied and enforced. Then it follows comparison between some of these procedures. Furthermore, it is referred to use of certain statutory instruments, which are being used less often in practice to the detriment of cause. The work contains also a reflection on possibilities of more efficient execution and processing of some legal options of defense of the creditor against the debtor. In conclusion, the author gives to creditors the practical advice to be applied during conclusion of an agreement as preventive measure and for securing a claim arising out of the agreement. In two cases, the author points out to actual experience of different results of recovery of claims according to their degree of security, to the course of the judicial process and to their subsequent recovery.

Keywords: liability, creditor, debtor, secure recovery, court proceedings, insolvency proceedings, arbitration, execution, bailiffs

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
2.1	CÍL PRÁCE	10
2.2	METODIKA PRÁCE	11
3	ZÁKLADNÍ POJMY MOŽNOSTI ZAJIŠTĚNÍ A VYMÁHÁNÍ	
	POHLEDÁVEK	12
3.1	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
3.1.1	Pohledávka.....	12
3.1.2	Závazek.....	12
3.2	PREVENCE.....	12
3.2.1	Výběr smluvního partner	13
3.2.2	Prověření smluvního partnera.....	13
3.3	UZAVŘENÍ SMLOUVY A JEJÍ ZAJIŠTĚNÍ.....	17
3.3.1	Prohlášení smluvního partnera o jeho poměrech	17
3.3.2	Výhrada vlastnického práva.....	17
3.3.3	Smluvní pokuta.....	17
3.3.4	Smluvní úrok z prodlení	18
3.3.5	Ručení	18
3.3.6	Dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů	19
3.3.7	Zástavní smlouva a zástavní právo	19
3.3.8	Zadržovací právo	20
3.3.9	Zajištění závazků převodem práva	21
3.3.10	Jistota	21
3.3.11	Uznání dluhu.....	21
3.3.12	Přistoupení k závazku	21
3.3.13	Ztráta výhody splátek.....	22
3.3.14	Blankosměnka.....	22
3.3.15	Uzavření smlouvy ve formě notářského nebo exekutorského zápisu.....	23
3.4	ŽALOBA V ŘÍZENÍ U ROZHODCE	24
3.5	ŽALOBA V ŘÍZENÍ U SOUDU	25
3.6	INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ.....	27
3.6.1	Důvody pro volbu insolvenčního řízení.....	28
3.6.2	Průběh insolvenčního řízení.....	29
3.6.3	Přínosy pro věřitele	30
4	POPIS A ANALÝZA ČINNOSTÍ EXEKUCE	32
4.1	SOUDNÍ VÝKON ROZHODNUTÍ.....	32
4.1.1	Předpoklady nařízení výkonu rozhodnutí.....	32
4.1.2	Nařízení výkonu rozhodnutí	33
4.1.3	Způsoby výkonu rozhodnutí	33
4.1.4	Odklad a zastavení výkonu rozhodnutí.....	35

4.1.5	Náklady řízení.....	35
4.2	EXEKUCE VEDENÁ SOUDNÍM EXEKUTOREM.....	36
4.2.1	Volba vhodného soudního exekutora	36
4.2.2	Předpoklady nařízení exekuce	37
4.2.3	Exekuční titul.....	37
4.2.4	Nařízení exekuce.....	38
4.2.5	Odvolací řízení.....	38
4.2.6	Způsoby výkonu exekuce	38
4.2.7	Odklad, zastavení a upuštění od provedení exekuce	39
4.2.8	Zastavení exekuce.....	40
4.2.9	Náklady řízení.....	41
4.3	VÝHODY A NEVÝHODY VÝKONU ROZHODNUTÍ DLE OSŘ A VEDENÍ EXEKUCE DLE EŘ	41
5	VYUŽITÍ MÉNĚ UŽÍVANÝCH PROSTŘEDKŮ V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ ...	44
5.1	INFORMACE A NÁVRHY OPRÁVNĚNÉHO PRO EXEKUTORA.....	44
5.2	ZŘÍZENÍ SOUDCOVSKÉHO ZÁSTAVNÍHO PRÁVA NA NEMOVITOSTECH	46
5.3	ODEPŘENÍ VYDÁNÍ A ODNĚTÍ CESTOVNÍHO DOKLADU.....	48
5.4	SOUČINNOST TŘETÍCH OSOB	48
5.5	PROHLÁŠENÍ O MAJETKU	50
6	POPIS MOŽNOSTÍ ZEFEKTIVNĚNÍ EXEKUCE	53
7	PRÁVNÍ MOŽNOSTI OBRANY VĚŘITELE PROTI DLUŽNÍKOVÍ.....	58
7.1	ODPOROVATELNOST	58
7.2	VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ TRESTNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY	58
7.2.1	Důvody pro volbu prostředků trestně-právní ochrany	58
7.2.2	Některá postižitelná jednání pachatele v souvislosti s vymáháním pohledávky	60
8	NÁVRHY OPATŘENÍ PRO PRAXI A PREVENCI.....	64
9	ZÁVĚR	73
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	75
	SEZNAM GRAFŮ.....	8
	TABULKA Č.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBŮ ŘEŠENÍ ÚPADKU.....	31
	TABULKA Č.2 VZTAH MEZI OSŘ A EŘ.....	43
	SEZNAM TABULEK	8
	Graf č.1 Vývoj způsobů provedení soudního výkonu rozhodnutí v letech 2006-2009 ...	34
	Graf č.2 Vývoj zadlužení domácností u bank a finančních institucí (v mld. Kč).....	53
	Graf č.3 Vývoj počtu provedených exekucí v jednotlivých letech 2001 - 2009	55
11	PŘÍLOHY	77
	Vzor č.1. Návrh na nařízení exekuce soudním exekutorem podle EŘ	78
	Vzor č.2. Centrální evidence exekucí	79
	Vzor č.3. Rozhodčí doložka.....	80

1 ÚVOD

Zvolené téma je aktuální v dnešní společnosti po roce 1989, kdy došlo v České republice k řadě změn politických, sociálních, ale i hospodářských. To přináší do životů každého z nás řadu nových prvků, kdy mimo jiné každý uzavírá ve zvýšené míře v průběhu života řadu smluvních vztahů. V mnoha případech je pak nutné se svých nároků domáhat. Důvodem mohou být vztahy vzájemně sporné, nebo může jít o záměr druhé smluvní strany závazek neplnit.

Rozsah dané problematiky je značný, avšak je třeba jej vnímat komplexně a vzájemně neoddělitelně. Oprávněná smluvní strana by se své pohledávce měla věnovat od počátku jejího vzniku až po její vymožení. Proto i téma této práce bylo zvoleno komplexně a zahrnuje období před vznikem pohledávky, až po její vymožení.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářská práce je seznámení s problematikou pohledávek, a to od doby před vlastním vznikem pohledávky, přes právní možnosti jejich zajištění, až po jejich uplatnění v nalézacím řízení a následně jejich vymáhání v řízení vykonávacím, případně pak okrajově v řízení insolvenčním, které upravuje různé způsoby řešení úpadku dlužníka. Práce má poukázat na některé případy, kdy je volba insolvenčního řízení pro věřitele výhodnější oproti řízení vykonávacímu. Touto problematikou se tato práce má zabývat z pohledu věřitele čili oprávněného.

Daná práce má nabízet:

- seznámení s danou problematikou za současné právní úpravy,
- popis možností zajištění pohledávek,
- upozornění na možnosti postupů, které jsou v současné praxi využívány ojediněle a to přesto, že z hlediska jejich potencionální efektivity by při jejich využití mohl věřitel dosáhnout uspokojení pohledávky snáz a rychleji,
- popis možností zefektivnění exekuce,
- nástin možností obrany věřitele proti dlužníkovi, který se svým jednáním dopustil trestného činu, nebo se aktivně snaží se jeho povinnosti vůči věřiteli zprostit,
- poukázání na možnosti volby insolvenčního řízení tam, kde je to pro věřitele výhodnější oproti řízení exekučnímu,
- poukázání autorky práce na návrhy a opatření pro praxi a prevenci; tato část práce na praktických příkladech ukazuje na rozdíly ve vymáhání pohledávek s různým stavem jejich zajištění.

2.2 METODIKA PRÁCE

K dosažení již zmíněných cílů této práce autorka vychází při jejím zpracování ze studií různých odborných publikací. Tyto prameny mají různorodou povahu, mezi ně patří především odborná literatura ve formě knižní a elektronické. V práci jsou využity statistické údaje poskytnuté Českou národní bankou, Exekutorskou komorou ČR a Ministerstvem spravedlnosti ČR. Dalším nezbytným zdrojem je rozhovor s ministrem spravedlnosti ČR, JUDr. Jiřím Pospíšilem, publikovaný v Komorních listech. Ty jsou vydávány Exekutorskou komorou ČR. K názoru JUDr. Jiřího Pospíšila podává autorka práce vlastní postřehy a polemiku. Velká část práce je zpracována ze současných zákonných úprav, k čemuž autorce byly nápomocny konzultace s odborníky na danou problematiku z praxe. Práce je zpracována podle zákonné úpravy ke dni 1. 1. 2011.

Práce je rozčleněna na kapitoly v závislosti na cílech práce takto:

- seznámení s danou problematikou za současné právní úpravy se zabývá třetí, čtvrtá, pátá a sedmá kapitola;
- na možnosti postupů, které jsou v současné praxi využívány ojediněle, upozorňuje kapitola pátá;
- popis možnosti zefektivní exekuce s nástinem možností obrany věřitele proti dlužníkovi, který se svým jednáním dopustil trestného činu nebo se aktivně snaží se z jeho povinnosti vůči věřiteli zprostit, nabízí kapitola šestá a sedmá;
- návrhy autorky práce na opatření pro praxi a prevenci obsahuje kapitola osmá;
- možnostmi využití insolvenčního řízení tam, kde je to pro věřitele výhodnější oproti řízení exekučnímu, se zabývá kapitola třetí v části věnované insolvenčnímu řízení.

3 ZÁKLADNÍ POJMY MOŽNOSTI ZAJIŠTĚNÍ A VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

3.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

3.1.1 Pohledávka

Pohledávka je v obecném smyslu chápána jako právo na plnění určitého závazku.

„Pohledávka může být chápána jako právo vznikající jednomu účastníku (věřiteli), požadovat určité plnění na druhém účastníku (dlužníkovi), a to z určitého závazkového vztahu.“¹

„Základní právní vymezení obsahu pojmu pohledávka je pak třeba hledat v § 488 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákon (dále jen ObčZ), ve znění novel, které definuje závazkový vztah.“²

3.1.2 Závazek

Opakem pohledávky je závazek. Závazek lze tedy vysvětlit jako právní vztah mezi dlužníkem a věřitelem, kdy je dlužník zavázán věřiteli k určitému plnění.

„Pohledávka věřitele je tedy současně na druhé straně i závazkem určitého dlužníka. Pokud není pohledávka dobrovolně uspokojena, tedy pokud není závazek dobrovolně splněn, vzniká věřiteli vůči dlužníkovi nárok vymáhat plnění u soudu nebo u rozhodčího soudu.“³

3.2 PREVENCE

Pečlivý výběr smluvního partnera v případech, kdy ze smluvního vztahu vznikají nároky, které mají být uspokojeny v budoucnu, do značné míry ovlivňuje uspokojivý průběh každého smluvního vztahu. Vhodným výběrem odběratelů a smluvních partnerů se eliminují situace, kdy se bude nutné splnění pohledávky domáhat soudní cestou.

---

¹ POHL, T. *Vymáhání pohledávek*, s. 13

² dostupné na [www: <http://www.nahradaskody.cz/skutečna-skoda>](http://www.nahradaskody.cz/skutečna-skoda) ze dne 5. 3 2011

³ POHL, T. *Vymáhání pohledávek*, s. 13

3.2.1 Výběr smluvního partner

V rámci výběru „bezpečného“ smluvního partnera nelze brát do úvahy pouze tu skutečnost, že se mnohdy zdánlivě jedná o ekonomicky silný a léty prověřený subjekt. I takový subjekt se může dostat jedinou chybou či vinou druhotné platební neschopnosti jeho smluvních partnerů do značných potíží. Na druhou stranu právě dlouhá historie subjektu je znakem, ke kterému je nutno přihlížet jako ke skutečnosti pozitivní. Proto je nutné provést celkové hodnocení subjektu a to nikoliv podle osamocené informace, ale s využitím všech dostupných informací.

3.2.2 Prověření smluvního partnera

Možností prověření smluvního partnera je celá řada. Jedná se jak o vlastní jednání s takovým partnerem, tak i o využití otevřených zdrojů sítě Internet. Zde lze především využít dat Administrativního registru ekonomických subjektů, tzv. ARES⁴.

„Účelem aplikace ARES Ministerstva financí je souhrnně zpřístupnit údaje z informačních systémů pro vedení registrů a evidencí veřejné správy o ekonomických subjektech. Dále přehledně zpřístupňuje údaje, přebírané ze zdrojových registrů do databáze ARES, a současně umožňuje přímé přepnutí do webových aplikací orgánů veřejné správy, které příslušné informační systémy provozují, pokud tyto aplikace již existují.“⁵

Jistým indikátorem stavu subjektu jsou data Registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu v ARESu, kde je uvedena informace o velikostní kategorii dle počtu zaměstnanců; lze předpokládat, že subjekt zaměstnávající zaměstnance skutečně aktivně vyvíjí svoji činnost. Na druhou stranu je třeba mít na paměti, že z tohoto důvodu může být takový subjekt dlužen na sociálním či zdravotním pojištění zaměstnanců.

---

⁴ dostupné na http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz ze dne 5.10 2010

⁵ Ministerstvo financí ČR. *Podmínky provozu* [online]. 2010 [cit. 2010-10-05]. Dostupné na WWW: http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz.

Zajímavým se taktéž jeví využití Registru živnostenského podnikání v ARESu, kde lze zjistit, zda subjekt má nahlášené provozovny a jaké. Existenci provozoven lze považovat za pozitivní skutečnost.

Posledním hodnotícím kritériem ověřitelným přes ARES je existence registrace k dani z přidané hodnoty, kdy tuto registraci lze hodnotit pozitivně, neboť právě tato signalizuje skutečně aktivní subjekt.

Negativním signifikátorem subjektu aplikace ARES je přítomnost záznamu Centrální evidence úpadců. Vůči takovému subjektu bylo zahájeno insolvenční řízení.

Cenné informace nabízí taktéž Obchodní rejstřík⁶ a jeho Sbírka listin, do které každý subjekt zapsaný v Obchodním rejstříku povinně zakládá účetní závěrky, ze kterých lze přímo zjistit ekonomickou situaci subjektu. Z výpisu z obchodního rejstříku jsou pak mnohdy zřejmé informace o častých změnách v obsazení osob společníků či statutárních orgánů, které mnohdy naznačují počínající problémy subjektu. Taktéž zápis informace o postižení obchodního podílu společníka je alarmujícím signálem, který by měl vést přinejmenším ke značnému zvýšení obezřetnosti.

Přínosné informace nabízí i využití dálkového přístupu do katastru nemovitostí⁷, kde lze zjistit případné nemovitosti ve vlastnictví subjektu s možností lustrace nemovitostí v jeho vlastnictví pro celé území České republiky. Vlastnictví nemovitostí lze hodnotit pozitivně, neboť z nich lze v případě nesplnění závazku prověřovaným partnerem dosáhnout uspokojení pohledávky.

Nahlédnutím do konkrétního výpisu z katastru nemovitostí lze případně zjistit nařízení exekuce vůči subjektu, nebo že nemovitost je postižena vydáním exekučního příkazu. Uzavření smluvního vztahu s takovým subjektem je pak lepší se vyhnout. Výpis z katastru nemovitostí lze využít jako informační zdroj ke zjištění dalších případných věřitelů dlužníka za účelem podání insolvenčního návrhu.

---

⁶ dostupné na <http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/index?sysinf.@typ=or&sysinf.@strana=searchSubject> ze dne 5.10.2010

⁷ dostupné na <https://katastr.cuzk.cz/uvod/> ze dne 20.10.2010

V rámci prověření subjektu lze taktéž využít Centrální evidence exekucí (dále jen CEE)⁸. Jde o veřejně přístupný seznam. Zájemce o přístup vyplní na internetové adrese <https://live.ceecr.cz/main.php?page=registration> žádost o zřízení přístupu. Následně je vyzván k předplacení služeb (minimálně částkou 240,- Kč) a po ověření provedení úhrady je mu umožněno systémem využívat. Jakýkoliv dotaz je zpoplatněn částkou 60,- Kč včetně DPH za 1 – 1000 poskytnutý údaj, částkou 30,- Kč za 1 001 – 10 000 údaj a 15,- Kč za 10 001 – 1 000 000 údaj. Informace CEE jsou cenné při zjištění dalších věřitelů dlužníka, například za účelem podání insolvenčního návrhu.

Centrální evidenci exekucí vede, provozuje a spravuje Exekutorská komora České republiky na základě zmocnění daného § 125 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád (dále jen EŘ), v platném znění.

Do tohoto registru zapisují exekutoři pověřeni provedením exekuce pravomocná usnesení soudu o nařízení exekuce nebo jejího odkladu a další stanovené údaje a to podle obsahu jimi vedeného spisu. Údaje o exekuci jsou z Centrální evidence exekucí vymazány 15 dní poté, co bylo exekuční řízení zcela skončeno (vymožení pohledávky, pravomocné zastavení exekuce atd.).

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 329/2008 Sb. o centrální evidenci exekucí stanoví postup pro zápis a výmaz údajů v této evidenci, jakož i pro její vedení, provoz a správu.

Do centrálního registru exekucí jsou zapisovány pouze údaje týkající se vedení exekuce soudními exekutory. Nelze z ní tedy získat informace o exekucích nebo výkonech rozhodnutí vedených soudy, jinými orgány státní správy či samosprávy, nebo zdravotními pojišťovnami. Bylo by jistě přínosné, kdyby i tato vykonávací řízení byla v tomto registru vedena.

Centrální registr exekucí tedy především umožňuje zjišťovat informace o konkrétních exekučních řízeních. Lze zejména zjišťovat, zda a kdy byla na konkrétní subjekt nařízena exekuce podle exekučního řádu, který soudní exekutor byl pověřen

---

⁸ dostupné na www.ceecr.cz ze dne 20.10.2010

provedení exekuce, o jakou vymáhanou povinnost se jedná, nebo zda byla pravomocně odložena či zastavena.

Dalším veřejně přístupným informačním systémem veřejné správy (zdrojem informací) o situace subjektu je Insolvenční rejstřík. Tento byl zřízen § 419 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon, dále jako InsZ). Tento zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2008. V insolvenčním rejstříku lze tedy vyhledat pouze dlužníky, proti kterým bylo zahájeno insolvenční řízení po 1. lednu 2008. Dlužníky, proti kterým bylo zahájeno konkursní či vyrovnací řízení před 1. lednem 2008, lze vyhledat v Evidenci úpadců. Insolvenční rejstřík se nachází na internetové adrese <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>. Byl zřízen se záměrem, aby úpadkové řízení bylo rychlé, hospodárné a transparentní. Insolvenční rejstřík obsahuje seznam dlužníků, insolvenčních správců, jakož i konkrétní obsah insolvenčních spisů. Kromě obecné informační funkce slouží insolvenční rejstřík k doručování písemností, kdy písemnost se považuje za doručenou zveřejněním v něm, ledaže zákon požaduje i jiný způsob doručení.

Pakliže zjistíme, že zvažovaný smluvní partner je veden v insolvenčním rejstříku, měl by to být velmi silný důvod smlouvu s ním neuzavřít, neboť se jedná o osobu, která je řešena v rámci insolvenčního řízení, tedy o osobu, u které je předpoklad existence úpadku, tzn. toho, že dlužník má více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti s tím, že tyto závazky není schopen plnit.

Insolvenční rejstřík obsahuje informace o řízení v několika oddílech, které zachycují řízení do úpadku, řízení po úpadku, informace o incidenčních sporech, ostatní informace, údaje o přihlášených pohledávkách. Obzvláště zajímavé informace lze nalézt v insolvenčním návrhu a přihláškách pohledávek, které obsahují podrobné informace k právním vztahům dlužníka z minulosti, kdy tyto informace jsou jiným způsobem prakticky nezískatelné. Z těchto informací může například vzejít podezření, že jsme se stali obětí podvodu dlužníka v případě, kdy například vylákal plnění v době, kdy již byl v úpadku a neplnil žádné závazky. V takovém případě je pak dán důvod podat oznámení orgánům činným v trestním řízení.

3.3 UZAVŘENÍ SMLOUVY A JEJÍ ZAJIŠTĚNÍ

3.3.1 Prohlášení smluvního partnera o jeho poměrech

Prohlášení smluvního partnera o jeho poměrech by mělo především zachycovat jeho ekonomickou a právní situaci z pohledu toho, zda jeho poměry mu umožňují závazkům ze smlouvy řádně a včas dostát a dále toho, zda vůči němu jsou vedena či ukončena řízení, z nichž může vzejít nebo vzešlo rozhodnutí, ze kterých by mohla být nařízena exekuce, či soudní výkon rozhodnutí. Na nepravdivost takového prohlášení smluvního partnera o jeho poměrech lze ve smlouvě dále vázat uplatnění sjednané smluvní pokuty nebo oprávnění k odstoupení od takové smlouvy.

3.3.2 Výhrada vlastnického práva

Výhrada vlastnictví (vlastnického práva) je upravena v § 601 ObčZ. Jde o vedlejší ujednání (smluvní doložku) při kupní smlouvě, kdy vlastnictví prodávané věci movité přechází na kupujícího až po zaplacení ceny. Kupující tak nenabývá vlastnického práva ke koupené věci do doby, kdy uhradí kupní cenu.

Na výhradu vlastnického práva pamatuje i § 445 ObchZ, podle kterého kupující nenabývá vlastnického práva k prodávané věci jejím převzetím, ale okamžikem pozdějším. Nevyplyvá-li z obsahu takové dohody něco jiného, pak platí, že kupující má nabýt vlastnického práva úplným zaplacením kupní ceny.

Tohoto ujednání lze s úspěchem využívat zejména v rámci obchodní činnosti, kdy prodávající je vlastníkem věci až do úplného zaplacení kupní ceny, kdy případně může využít ochrany vlastnictví poskytované trestníkem zákoníkem v ustanovení o trestném činu zpronevěry. Odběratel je tímto motivován hrozbou trestního postihu k zaplacení zboží, nebo jeho vrácení.

3.3.3 Smluvní pokuta

Dle ustanovení § 544 – 545 ObčZ smluvní pokuta vzniká na základě písemné dohody, jejíž podstatou je stanovení výše smluvní pokuty nebo způsobu určení její částky. Smluvní pokuta má sice posloužit věřiteli jako vyhrožovací nástroj k řádnému splnění

dlužnickových závazků, avšak nezaručí úspěšnost jejich vymožení. Smluvní pokuta představuje pro věřitele další pozitivum stejně jako náhrada škody při porušení povinnosti, aniž by byl věřitel fakticky poškozen.

3.3.4 Smluvní úrok z prodlení

Smluvní úrok z prodlení je upraven § 369 odst. 1 ObchZ. Účastníci obchodně-závazkového vztahu se mohou dohodnout pro případ prodlení dlužníka se splněním peněžitého závazku nebo jeho části na placení úroků z prodlení určeného ve smlouvě. Není-li takového určení smluvního, pak jsou úroky z prodlení určeny předpisy práva občanského. Taková výše úroků z prodlení je stanovena prováděcím předpisem k občanskému zákoníku, kterým je vyhláška č. 142/1994 Sb. V současné době je výše úroků z prodlení podle této vyhlášky ročně odpovídající výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů.

Dle § 369 odst. 2 ObchZ ve vztazích obchodně právních má věřitel nárok na náhradu škody způsobené prodlením se splněním peněžitého závazku, pokud tato škoda není kryta úroky z prodlení.

3.3.5 Ručení

Ručení je upraveno v § 546 – § 550 ObčZ. Dohodou účastníků lze zajistit pohledávku ručením. Ke vzniku ručení je nezbytně nutná existence písemného prohlášení, jímž třetí osoba (ručitel) zaručí věřiteli, že by jeho pohledávku uhradil, když dlužník nesplní své závazky vůči věřiteli. Ručení nelze po jiné osobě vynutit. Jedná se o jeho dobrou vůli. Ručitel může svoje ručení omezit na určitou dobu nebo výši částky, za jejíž zaplacení ručí, případně může omezit obojí současně. Oprávnění věřitele k plnění na ručiteli nastává tehdy, kdy ani po písemné výzvě věřitele dlužník svoji povinnost vůči němu nesplní. Uspokojí-li ručitel pohledávku věřitele, může oprávněně požadovat po dlužníkovi náhradu za plnění poskytnuté věřiteli. Promlčecí lhůta pohledávky vůči ručiteli běží stejně, jako promlčecí lhůta vůči dlužníkovi. Uznání dluhu dlužníkem je účinné vůči

ručiteli, jen když s ním vysloví souhlas. Ručitel může proti věřiteli uplatnit všechny námitky, které by měl proti věřiteli dlužník.

3.3.6 Dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů

Dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů je upravena v § 551 ObčZ, i když se jedná o obchodní vztahy týkající se oblasti bankovního institutu. Tato písemná dohoda potvrzuje souhlas dlužníka se srážkou ze mzdy, jestliže nesplní svoje povinnosti. Částka srážky nesmí přesáhnout výši srážky při výkonu rozhodnutí a zároveň přesáhnout zákonnou výši životního minima. V případě zatížení mzdy vícero srážkami dochází k uspokojování věřitele srážkou ze mzdy podle pořadí uplatnění dohody o srážkách. Mezi způsoby, které vedou k zániku dohody o srážkách ze mzdy, patří splacení pohledávky, ukončení výplaty ze mzdy, nebo dohoda mezi věřitelem a dlužníkem.

3.3.7 Zástavní smlouva a zástavní právo

„Jak se zajišťuje pohledávka zástavou věci nebo práva, je upraveno v části občanského zákoníku o věcných právech.“⁹

Zástavní smlouva je upravena § 552 ObčZ. Pohledávku lze zajistit i zástavní smlouvou. Jelikož dlužníkovi hrozí, že by mohl přijít o zastavenou věc¹⁰, pak je více motivován k řádnému plnění svého závazku. Zástavní smlouva musí mít písemnou formu. Zástavní smlouva musí obsahovat označení předmětu zástavy, který se musí konkrétně specifikovat. K předmětu zástavy musí zástavce svědčit vlastnické právo; věc cizí lze zastavit pouze se souhlasem vlastníka. Zástavní smlouva musí dále obsahovat přesné označení pohledávky, kterou zástava zajišťuje. Pohledávku lze určit uvedením důvodu jejího vzniku a její výší.

---

⁹ POHL, T. *Vymáhání pohledávek*, s. 52

¹⁰ viz podrobněji v § 153 zákona č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník, v platném znění

Zástavní smlouvou vzniká zástavní právo, avšak existují i jiné možnosti vzniku zástavního práva nežli podepsáním zástavní smlouvy. Jedná se například o zákonné zástavní právo v rámci nájemního vztahu k movitým věcem nájemce, jak je upravuje ustanovení § 672 ObčZ. Toto zástavní právo se svým pojetím blíží zadržovacímu právu v tom, že předmět tohoto práva má věřitel u sebe.

Způsoby vzniku zástavního práva se odlišují v souladu rozlišení, zda jde o věc movitou či nemovitou. Jedná-li se o vznik zástavního práva vkladem do katastru nemovitostí, pak se to týká věcí nemovitých. Zástavní právo k věcem movitým vzniká jejich odevzdáním zástavnímu věřiteli, nestanoví-li zákon jinak.

Jsou-li zástavou nemovité věci, které se neevidují v katastru nemovitostí (např. stavby, které nejsou budovami), věci hromadné, soubory věcí nebo movité věci, k nimž má zástavní právo vzniknout bez odevzdání zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě, musí být zástavní smlouva sepsána ve formě notářského zápisu. Zástavní právo k těmto věcem vzniká až zápisem zástavy do Rejstříku zástav vedeného Notářskou komorou České republiky.

Zástavní právo zaniká zánikem zajištěné pohledávky, zánikem zástavy, vzdá-li se zástavní věřitel písemně tohoto práva, je-li složena zástavnímu věřiteli obvyklá cena zástavy, písemnou smlouvou mezi smluvními stranami nebo v případech stanovených zvláštními právními předpisy. Zástavní právo nezaniká promlčením zajištěné pohledávky.

3.3.8 Zadržovací právo

Zadržovací právo je upraveno § 175 - § 180 ObčZ. Ten, který má po právu cizí movitou věc, může ji zadržet k zajištění splatné pohledávky, kterou má proti osobě, které je povinen věc vydat. Zadržovací právo nesvědčí osobě, která má věc u sebe neprávem, například pokud se jí zmocnila svémocně nebo lstí. Taková osoba se vystavuje riziku trestního stíhání pro trestný čin krádeže. Zadržovací právo umožňuje věřiteli zadržet dlužníkovu věc do doby, než bude jeho pohledávka uhrazena. Toto právo vzniká jednostranným úkonem oprávněné osoby, kterým vyjadřuje svou vůli zadržet. Při

případném výkonu rozhodnutí, jehož předmětem je zadržovaná věc, má oprávněná osoba právo na přednostní uspokojení z výtěžku zadržované věci před jakýmkoliv jiným věřitelem.

Zánik zadržovacího práva je vázán na zánik zajištěné pohledávky, zánik zadržené věci, vydání zadržené věci dlužníku, nebo jestliže dlužník poskytne oprávněné osobě s jejím souhlasem jinou jistotu.

3.3.9 Zajištění závazků převodem práva

Zajištění závazků převodem práva je upraveno § 553 ObčZ. Splnění závazku může být zajištěno převodem práva dlužníka ve prospěch věřitele (zajišťovací převod práva), Týká se to většinou práva vlastnického. Smlouva o zajišťovacím převodu práva musí být uzavřena písemně.

3.3.10 Jistota

Jistota je upravena § 555 - § 557 ObčZ. Jedná se o závazek zřídit zajišťovací prostředek, kterým může být zástavní právo či ručení, případně jiné zajišťovací prostředky. Praxe se s tímto institutem příliš neseťkává.

3.3.11 Uznání dluhu

Uznání dluhu je upraveno v § 558 ObčZ. Tento jednostranný projev vůle dlužníka vytváří vyvratitelnou právní domněnku, že dluh vznikl a v době uznání v dané výši trval. V případě soudního řízení je pak na dlužníkovi, aby prokázal, že dluh v dané výši v době uznání neexistuje. Důkazní břemeno se tedy z žalobce přesouvá na žalovaného. Jestliže dlužník uzná svůj dluh, od tohoto okamžiku běží nová promlčecí lhůta, která činí 10 let.

3.3.12 Přistoupení k závazku

Jedná se o jednostranný právní úkon nového dlužníka, který se písemnou dohodou zaváže věřiteli o společném plnění peněžitého závazku s původním dlužníkem dle § 533 - § 554 ObčZ. Přistoupení k závazku poskytuje věřiteli rozšíření okruhu majetku, z kterého se může uspokojit.

3.3.13 Ztráta výhody splátek

Další způsob zajištění závazku pro věřitele ustanovuje zánik plnění ve splátkách podle § 565 ObčZ. Jestli dlužník nesplní některé splátky, jak by bylo vzájemně sjednáno, věřitel může využít právo a žádat zaplacení celé pohledávky; toto právo však musí věřitel využít nejpozději do splatnosti příští splátky.

Zajímavým se v souvislosti se ztrátou výhody splátek jeví rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4750/2007, ze dne 10. 11. 2009 a právní věta tohoto judikátu:

“Protože v projednávané věci bylo mezi účastníky ujednáno vrácení půjčky ve splátkách toliko „pod ztrátou výhody splátek“, nikoli, že „nezaplacením jedné ze splátek nastává splatnost celého zůstatku dluhu“, správně odvolací soud dovodil, že, nevyužila-li věřitelka svého práva plynoucího z ustanovení § 565 ObčZ a v tam stanovené lhůtě právo na dřívější splacení celého dluhu neuplatnila, nestal se celý dluh splatný dříve, nežli v dohodnutých splátkách.”

3.3.14 Blankosměnka

Blankosměnka je směnka, která nemá vyplněné všechny náležitosti, stanovené zákonem č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, pro směnku. Směnkou se tedy blankosměnka stane tehdy, až se její nevyplněné části vyplní. U blankosměnky zůstává zpravidla nevyplněný údaj o dlužné částce a údaj splatnosti. O tyto údaje je oprávněn blankosměnku doplnit majitel směnky a to podle oprávnění z dohody s dlužníkem o jejím vyplnění. V současné době tuto neúplnou směnku nejčastěji využívají věřitelé jako preventivní nástroj k zajištění svých pohledávek. Pokud je dlužníkem právnická osoba, je vhodné nechat směnku avalovat členy statutárního orgánu nebo společníky této právnické osoby. Případná neochota těchto členů osob k avalování směnky může signalizovat budoucí potíže se splněním závazku právnickou osobou. V takovém případě je nutná zvýšená obezřetnost.

3.3.15 Uzavření smlouvy ve formě notářského nebo exekutorského zápisu

Z dalších možností zajištění závazku je notářský zápis a exekutorský zápis se svolením dlužníka s přímou vykonatelností, pokud nesplní řádně to, k čemu se zavázal.

„Dlužník dává svůj souhlas k tomu, aby v případě, že nedojde k uspokojení závazku obsaženého v zápisu, mohl být tento zápis použit jako titul k výkonu rozhodnutí“.¹¹

Podstatou těchto instrumentů je to, že v případě, kdy osoba povinná nesplní to, k čemu se zavázala, lze na základě notářského, respektive exekutorského zápisu se svolením osoby povinné k jeho vykonatelnosti, nařídit a provést exekuci. Věřitel se tak nemusí svého oprávnění domáhat prostřednictvím soudu v řízení nalézacím.

Notářský zápis se svolením osoby povinné s vykonatelností upravuje § 71a a § 71b zákona č. 358/1992 Sb., notářský řád. Takový notářský zápis musí splňovat zákonem stanovené náležitosti. Jedná se o označení osoby, která se zavázala ke splnění pohledávky nebo jiného nároku (osoby povinné), označení osoby, jejíž pohledávka nebo jiný nárok mají být splněny (osoby oprávněné), skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá, předmět plnění, doba plnění, a výše pohledávky. Dále musí obsahovat prohlášení osoby povinné o svolení k vykonatelnosti zápisu. Absence některé z uvedených náležitostí způsobuje, že na základě takového zápisu nelze exekuci nařídit.

Podle § 78 EŘ v rámci další činnosti exekutor sepíše na žádost exekutorský zápis o *„dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí nebo exekuce, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní, nebo o osvědčení skutkového děje a stavu věci podle § 77 EŘ.“* Povinné náležitosti takového zápisu jsou obdobné jako u zápisu notářského. U exekutorského zápisu jde ve své podstatě o totožný prostředek, jakým je zápis notářský, pouze s rozdílem v osobě, která jej sepíše.

---

¹¹ POHL, T., *Vymáhání pohledávek*. s. 140

3.4 ŽALOBA V ŘÍZENÍ U ROZHODCE

Žaloba v rozhodčím řízení může být podána, je-li platně sjednána rozhodčí smlouva (rozhodčí doložka¹²). Tato je upravena § 2 a 3 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen RŘ).

Podstata tohoto nástroje je vymezena § 2 odst. 1 RŘ tak, že „*smluvní strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, o jejichž předmětu by mohly uzavřít smír, vyjma sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud.*“

Rozhodčí smlouva se může týkat jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka viz vzor č. 3).

Není-li v rozhodčí smlouvě uvedeno jinak, vztahuje se jak na práva z právních vztahů přímo vznikající, tak i na otázku právní platnosti těchto právních vztahů, jakož i na práva s těmito právy související. Rozhodčí smlouva váže také právní nástupce stran, pokud to strany v této smlouvě výslovně nevyloučí.

Rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Z obsahu ujednání o řešení sporu v rozhodčím řízení má být zřejmé, kdo má spor rozhodnout, případně jak se určí osoby rozhodců. Není-li tomu tak, jmenuje každý ze stran jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce.

Rozhodčí řízení je zahájeno podáním žaloby rozhodčímu soudu (dále jen RS), nebo rozhodci. Náležitosti žaloby k RS jsou obdobné jako u žaloby k soudu, mezi tyto patří:

- označení stran včetně identifikačního čísla, je-li přiděleno, a rodná čísla stran – fyzických osob, jsou-li známa,
- adresy stran,
- nárok žalobce,

---

¹² viz vzor č. 3 v příloze

- podpis žalobce,
- poukaz na založení pravomoci (příslušnosti) RS,
- tvrzení skutkových a právních okolností, které zakládají žalobcovy nároky, s poukazem na důkazní prostředky, jimiž lze tyto okolnosti prokázat,
- hodnotu předmětu sporu,
- doklad o zaplacení poplatku za rozhodčí řízení,
- jméno a příjmení rozhodce, kterého jmenuje žalobce nebo žádost, aby rozhodce byl jmenován předsedou RS.

Oproti řízení soudnímu je řízení rozhodčí procesně jednodušší a rychlejší. V současné době probíhá rozhodčí řízení zpravidla tak, že rozhodce výzvě žalovaného, aby se ve stanovené lhůtě písemně vyjádřil k podané rozhodčí žalobě s tím, že pokud tak neučiní, bude považovat tvrzení žalobce za nesporná a v takovém případě pak vydá rozhodčí nález podle žalobního návrhu žalobce. Rozhodce tedy zpravidla k projednání žaloby ani nenařizuje jednání.

Není-li smluvními stranami ujednáno jinak, je rozhodčí řízení jednoinstanční. Doručením rozhodčího nálezu procesním stranám se tento stává pravomocným a po uplynutí lhůty k plnění lze na jeho základě nařídit výkon rozhodnutí nebo exekuce.

Do 3 měsíců ode dne doručení rozhodčího nálezu lze podat soudu návrh na jeho zrušení z důvodů uvedených v ustanovení § 31 RŘ.

3.5 ŽALOBA V ŘÍZENÍ U SOUDU

Nezbytným předpokladem k vymožení pohledávky v případě, kdy dlužník svoji povinnost neplní a věřitel nemá k dispozici notářský nebo exekutorský zápis se svolením osoby povinné k vykonatelnosti, je uplatnění práva u soudu (nebo stálému rozhodčímu soudu nebo u rozhodce, je-li sjednána a dána jeho pravomoc k rozhodnutí).

K soudu (místně a věcně příslušnému) je třeba podat žalobu se všemi náležitostmi, které jsou popsány v ustanovení § 79 odst. 1 OSŘ. V žalobě je třeba identifikovat jednotlivé role účastníků řízení, kdy žalobcem bývá vždy věřitel a žalovaným dlužníkem.

Je třeba popsat rozhodné skutečnosti, tzv. skutková tvrzení, na kterých žalobce nárok staví, spolu s označením důkazů k jejich prokázání¹³ a závěrečné specifikaci nároku žalobce, tzv. žalobní petit. Rozlišují se dvě základní žaloby. První se nazývá žaloba na plnění¹⁴, která je ze zákona před druhou žalobou, tzv. žalobou na určení, preferována.

Řízení u soudu je zahájeno okamžikem, kdy soudu došla žaloba. Soud následně zkoumá procesní podmínky a dbá na odstranění případných vad spočívajících v opravě či doplnění žaloby, chybí-li v ní některá náležitost, nebo je nesrozumitelná nebo neurčitá.

V řízení o zaplacení peněžité částky soud zpravidla vydá platební rozkaz. Tímto žalovanému uloží, aby do 15 dnů zaplatil žalobci požadovanou částku, nebo aby ve stejné lhůtě proti platebnímu rozkazu podal odpor. Spolu s platebním rozkazem soud zpravidla vydá usnesení, kterým žalovanému uloží, aby se v případě nesouhlasu s uplatněným žalobním nárokem k věci vyjádřil a ve vyjádření vylíčil všechny rozhodné skutečnosti a připojil listinné důkazy, případně označil důkazy k podpoře tvrzených skutečností. K tomuto soud stanoví lhůtu nejméně 30 dní od doručení takového usnesení. Pokud takto žalovaný neučiní a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod tomu brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává (právní fikce uznání nároku). Předseda senátu může v takovém případě i bez jednání vydat rozsudek pro uznání.

Nestane – li se tak, věc bude soudem s účastníky projednána. K jednání budou předvoláni účastníci řízení. Pokud žalovaný, kterému byla nejméně deset dnů přede dnem, kdy se má jednání konat, do vlastních rukou řádně doručena žaloba a předvolání k jednání a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné omluvy zmešká první jednání ve věci a navrhne-li to žalobce, soud vydá rozsudek pro zmeškání.

U odvolání proti rozsudku pro uznání nebo pro zmeškání jsou odvolacím důvodem jen vady uvedené v ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ a skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny podmínky pro jejich vydání.¹⁵

---

¹³ viz podrobněji § 125 zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, v platném znění

¹⁴ viz podrobněji v § 80b zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, v platném znění

¹⁵ viz podrobněji v § 153a, 153b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění

Na úvod jednání žalobce přednese žalobu a žalovaný se k ní vyjádří. Následuje dokazování a závěrem účastníci řízení provedou závěrečné řeči, kde se vyjádří k dokazování a ke skutkové a právní stránce věci a shrnou své návrhy. Následuje vyhlášení rozsudku a jeho doručení procesním stranám.

Rozsudek je možno napadnout do 15 dnů ode dne doručení odvoláním. Odvolání musí obsahovat náležitosti uvedené v § 205 OSŘ. Nebude-li podáno odvolání, rozsudek nabývá právní moci. Nebude-li podané odvolání odmítnuto pro jeho podání neoprávněnou osobou, nebo proto, že směřuje proti rozhodnutí, proti kterému není odvolání přípustné, nebo z důvodu jeho opožděného podání, rozhoduje o něm nadřízený soud. Tento může v rámci řízení o odvolání potvrdit rozhodnutí soudu prvního stupně, případně jej může zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, nebo může napadené rozhodnutí sám změnit.

3.6 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

„Nová právní úprava úpadkového práva přináší namísto dvou soudních řízení zabývajících se řešením úpadku, tj. konkursního řízení a vyrovnávacího řízení, novou formu jednotného řízení společnou všem způsobům řešení úpadku. Toto jednotné soudní řízení označuje InsZ insolvenčním řízením.“¹⁶

Dle § 2 písm. a) InsZ insolvenční řízení představuje soudní řízení, které řeší úpadek nebo hrozící úpadek povinného. Insolvenční zákon zásadně rozlišuje pojmy úpadku a hrozícího úpadku. Stav úpadku lze specifikovat jako situaci, kdy povinný je předlužen u více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Soud zahájí insolvenční řízení pouze na návrh povinného či oprávněného. Jedná-li se o hrozící úpadek, insolvenční návrh může podat jen povinný, u kterého vzhledem k okolnostem se předpokládá, že řádně a včas nesplní část svých závazků.¹⁷ Insolvenční návrh musí obsahovat veškeré náležitosti stanovené v § 103 - §108 InsZ. Tímto zákonem se též zavádí insolvenční rejstřík, jehož úkolem je zveřejnit seznam zahájených insolvenčních řízení.

---

¹⁶JINDRA, V., Insolvenční řízení, e-pravo.cz [online]. 2001 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvenčni-řízení-50782.html>>.

¹⁷VONDRÁKOVÁ, A., Vymáhání pohledávek., s. 388

3.6.1 Důvody pro volbu insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je v současné době populární a nově se rozvíjející způsob vymáhání pohledávek. Jedná se o řízení, ve kterém jsou přihlášené pohledávky uspokojeny poměrně.

Oproti předchozí úpravě úpadkového práva upraveného zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, je řízení insolvenční podstatně zefektivněno a zrychleno, věřitelé mají větší možnost probíhající úpadkové řízení ovlivnit.

„Zásadní novinkou v rámci insolvenčního řízení je posílení vlivu věřitelů v počátečních fázích insolvenčního řízení, kdy věřitelé mohou přihlašovat své pohledávky po zahájení insolvenčního řízení, po zahájení je možné též ustanovit insolvenčního správce (předběžného insolvenčního správce), prozatímní věřitelský výbor.“¹⁸

Insolvenční řízení lze volit pouze při úpadku dlužníka, tedy v situaci, kdy je dlužník v úpadku. Dlužník je v úpadku tehdy, jestliže má více věřitelů (mnohost věřitelů), peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit, nebo u dlužníka, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, jestliže má dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.

Mnohost věřitelů vytváří mezi nimi navzájem konkurenci, neboť všichni se snaží domoci uspokojení se z dlužníkovy majetku. Předpokladem takového uspokojení (nejde-li o insolvenční řízení) je však existence vymahatelné pohledávky, tedy pohledávky, pro kterou věřitel disponuje exekučním titulem. Nastane-li situace oné mnohosti věřitelů, kdy již probíhá vůči dlužníkovi například exekuční řízení ve prospěch jiného věřitele (oprávněného) a sami vůči dlužníkovi exekučním titulem nedisponujeme, může být volba řízení insolvenčního tím správným řešením, neboť návrh na jeho zahájení můžeme podat i pro pohledávku, pro kterou nám dosud nesvědčí exekuční titul.

---

¹⁸ JINDRA, V., Insolvenční řízení, e-pravo.cz [online]. 2001 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvenzni-rizeni-50782.html>>.

V rámci insolvenčního řízení pak může být naše pohledávka uspokojena poměrně spolu s pohledávkou i toho věřitele, pro kterého již probíhala nařízená exekuce. Šance na uspokojení pohledávky zpeněžením majetkové podstaty dlužníka se tedy v insolvenčním řízení vyrovnávají.

V případě že věřitel, pro jehož pohledávku již probíhala nařízená exekuce svoji pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásí, pak v tomto řízení nebude uspokojen a o to více obdrží ostatní věřitelé s přihlášenou pohledávkou v insolvenčním řízení.

Další výhodou insolvenčního řízení pro věřitele dlužníka, který je fyzickou osobou, jehož pohledávce dosud nesvědčil exekuční titul, je to, že po skončení insolvenčního řízení slouží seznam přihlášených pohledávek (co se týče neuspokojené části pohledávky) jako exekuční titul pro postižení dlužníkovu majetku ve vykonávacím řízení.

3.6.2 Průběh insolvenčního řízení

Má-li věřitel zato, že byly naplněny podmínky k tomu, aby mohl podat insolvenční návrh a také, má-li důkazy o tom, že dlužník je v úpadku či hrozícím úpadku, má právo proti němu podat insolvenční návrh. Dále je třeba, aby se věřitelé ke své pohledávce přihlásili prostřednictvím podání přihlášky pohledávek se všemi náležitostmi včetně listin, kterých se přihláška dovolává.¹⁹ Tyto podané přihlášky přezkoumává insolvenční správce, který se řídí dle pokynů soudu. Jeho dalšími úkoly jsou sepsání soupisu majetkové podstaty úpadce²⁰, spolupráce na jejím ocenění a poté správa tohoto majetku. Jeho další povinností je sestavení seznamu přihlášených pohledávek, který se po skončení konkursu stává exekučním titulem. Ke konci správce soudu předloží závěrečnou zprávu spolu s návrhem rozvrhového usnesení, v němž uvede vyčíslení částky dle seznamu přihlášených pohledávek, které mají být věřitelům vyplaceny. Po přezkoumání věcné správnosti správce návrhu soud vydá rozvrhové usnesení, ve kterém určí částku zpeněžení mezi

---

¹⁹ viz podrobněji v § 174 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení v platném znění.

²⁰ viz podrobněji v § 205 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení v platném znění.

věřiteli dle návrhu správce. V závěru správce ve lhůtě ne delší než 2 měsíce od právní moci soudního usnesení proplatí věřitelům, co na ně připadlo.²¹

3.6.3 Přínosy pro věřitele

Jednu z pozitivních změn insolvenčního zákona je zvýšení vlivů věřitelů v konkurzním řízení prostřednictvím věřitelských orgánů, mezi které patří schůze věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů.

Další výhodu nalezneme v ustanovení množství lhůt, např. lhůta pro rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, lhůty pro přezkumné jednání a především 30-ti denní lhůty pro přihlášení pohledávek. Řízení se tedy zrychluje.

Pro větší přehlednost celého insolvenčního řízení jsou veřejně dostupné všechny listiny a dokumenty týkající se konkrétního případu dlužníka v insolvenčním rejstříku, kde se taktéž zveřejňuje soupis majetkové podstaty úpadce a seznam přihlášených pohledávek.

Úspěšnost vymožení pohledávek spočívá i v části rozhodnutí soudu v závislosti na způsobu řešení úpadku. Při konkursu je to rozvrh, při reorganizaci je to plnění reorganizačního plánu nebo plnění při oddlužení. Pro obecný přehled způsobů řešení úpadku autorka ztvárnila tabulku č. 1, Obecná charakteristika způsobů řešení úpadku.

---

²¹ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 398

Tabulka č.1 Obecná charakteristika způsobů řešení úpadku.

Způsoby řešení úpadku	Charakteristika
Konkurs	<ul style="list-style-type: none"> • návrh na konkurs podá dlužník se stavem hrozícího úpadku nebo věřitel i dlužník v případě stavu úpadku, • v průběhu řízení provoz podniku dlužníka nekončí, • zpeněžení majetku provádí správce, • seznam přihlášených pohledávek sestaví též správce, • rozvrh usnesení soudu
Nepatrný Konkurs	<ul style="list-style-type: none"> • dlužník jako nepodnikatel, nebo s obratem do 2 mil. a má závazky vůči méně než 50 věřitelům
Reorganizace	<ul style="list-style-type: none"> • návrh na povolení reorganizace podá dlužník nebo věřitel, • provádí se pomocí reorganizačního plánu (dále jen RP), který musí podat dlužník do 120 dnů, • věřitelé se rozčleňují do skupin, které budou shodně hlasovat pro schválení RP, • během řízení majetkem disponuje dlužník, • správce dohlíží nad činností dlužníka po dobu provádění RP, • plnění RP,
Oddlužení	<ul style="list-style-type: none"> • dlužník jako nepodnikatel bez záznamu trestního rejstříků nebo bez další účasti v konkursu, • dlužník podá návrh na povolení oddlužení, • provádí se zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře

Zdroj: VONDRÁKOVÁ, 2006, s. 398-405

4 POPIS A ANALÝZA ČINNOSTÍ EXEKUCE

4.1 SOUDNÍ VÝKON ROZHODNUTÍ

Samotné soudní řízení se dá rozčlenit na nalézací a vykonávací řízení. Nejprve se uskutečňuje řízení nalézací, jehož výsledkem jsou soudní rozhodnutí (rozsudek, usnesení, platební rozkaz). Jejich předmětem je povinnost k plnění ve stanovené lhůtě. Když není povinnost stanovená v rozhodnutí splněna spolu s určeným termínem plnění, nabývá též vykonatelnosti. Jestli povinný nesplní svou povinnost dle soudního rozhodnutí, oprávněný může podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Povinný se může bránit tím, že podá návrh na zastavení řízení spolu s důkazy opaku tvrzení oprávněného.²²

4.1.1 Předpoklady nařízení výkonu rozhodnutí

Hlavním podkladem pro zahájení řízení o soudním výkonu rozhodnutí je návrh oprávněného, kterému bylo přiznáno právo na plnění. Návrh musí obsahovat náležitosti předepsané ustanovením podle § 42 OSŘ. Též musí oprávněný soudu prokázat splnění svých případných povinností vůči povinnému jako podmínku vykonatelnosti rozhodnutí. V praxi lze uvést příklad, kdy při provedení výkonu rozhodnutí vyklízení bytu oprávněný musí zajistit povinnému náhradu, např. nalézt náhradní ubytování.²³

Důležitým prvkem návrhu na výkon rozhodnutí je i způsob provedení exekuce, který „*musí vhodně odpovídat uložené povinnosti*“²⁴ vůči dané částce pohledávky. Podrobnější výklad je uveden v § 276 OSŘ. V návrhu též nesmí chybět uvedení věcné a místní příslušnosti soudu. Věcná příslušnost je zmíněna v § 9 OSŘ. „*Ta ustanovuje, že v 1. stupni rozhodují okresní soudy určité věci a krajské soudy jiné druhy věci.*“²⁵ Oproti tomu místně příslušným je obecný soud povinného (dle obvodu jeho bydliště či sídla) dle § 85 OSŘ. „*Místní příslušnost určuje, který z věcně příslušných soudů je oprávněn věc projednat a rozhodnout.*“²⁶

---

²² HOLEŠOVSKÝ, M., *Soudní vymáhání pohledávek*, s. 178

²³ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 407

²⁴ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 407

²⁵ HOLEŠOVSKÝ, M., *Soudní vymáhání pohledávek*, s. 8

²⁶ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 407

4.1.2 Nařízení výkonu rozhodnutí

Jak již bylo zmíněno výše, „výkon rozhodnutí se nařizuje pouze na základě návrhu oprávněného, a to zpravidla bez slyšení povinného“²⁷, tento se opírá o exekuční titul, což je listina pravomocného a vykonatelného rozhodnutí. Právní moc nastává tehdy, když nelze proti rozhodnutí podat řádný opravný prostředek (odvolání). Způsobilost exekučního titulu určuje formální a materiální vykonatelnost. Materiální vykonatelnost zahrnuje označení subjektů (oprávněný a povinný), včetně označení předmětu a rozsahu plnění, způsobu plnění, stanovení lhůt ke splnění uložené povinnosti, se stvrzením vykonatelnosti podkladového rozhodnutí. Formální vykonatelnost je uvedena v příslušných zákonech.²⁸ Exekučním titulem může být jen rozhodnutí ve věci samé (meritorní). Dle § 276 OSŘ se jedná zejména o rozsudky, usnesení, platební rozkazy, rozhodčí nálezy, notářské zápisy.

4.1.3 Způsoby výkonu rozhodnutí

Způsob výkonu rozhodnutí si sám oprávněný určí a povinně ho uvede do návrhu na výkon rozhodnutí. Oprávněný má možnost si vybrat ze způsobů provedení exekuce stanovené v § 276 OSŘ.

V případě vymožení peněžité částky se to týká následujících způsobů provedení výkonu:²⁹

- srážky ze mzdy a jiných příjmů
- přikázání pohledávky
- prodejem movitých věcí a nemovitostí
- přikázání pohledávky z účtů u peněžního ústavu
- přikázání jiných peněžitých plnění
- postižení jiných majetkových práv
- příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu

---

²⁷ HOLEŠOVSKÝ, M., *Soudní vymáhání pohledávek*, s. 181

²⁸ TRIPES, A., in RADKOVÁ, M. *Exekuce jiné pohledávky*, s. 88

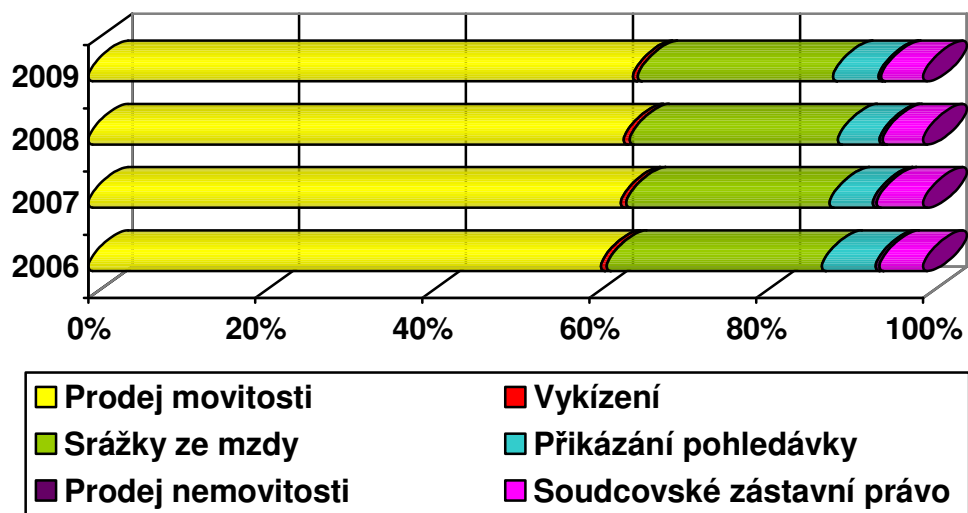
²⁹ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 411

Dále existují i způsoby výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění, mezi které patří:³⁰

- vyklízením bez náhrady nebo se zajištěním bytové náhrady či přístřeší
- odebrání společné věci
- rozdělení věci
- provedení prací a výkonů

Z grafu č. 1 lze vyvodit nejvíce zrealizované způsoby provedení exekuce, mezi které patří: prodej movitostí a nemovitostí, vyklízení, příkázání pohledávky, soudcovské zástavní právo a srážky ze mzdy. Z následujících čtyř roků na prvním místě převládá prodej movitostí přes 60 %, dále srážky ze mzdy s necelými 30 % a v poslední řadě příkázání pohledávky s 6 % a soudcovské zástavní právo na 5 %.

Graf č.1 Vývoj způsobů provedení soudního výkonu rozhodnutí v letech 2006-2009

Zdroj: Ročenka 2009 Ministerstva Spravedlnosti³¹

³⁰ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 411

³¹ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky - Ročenky MSp* [online]. 2009 [cit. 2011-03-08]. Ročenky MSp. Dostupné z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?k=3397&o=23&j=33&d=47145>>.

4.1.4 Odklad a zastavení výkonu rozhodnutí

Dle § 266 OSŘ má povinný možnost požádat o odklad výkonu rozhodnutí. V tom případě povinný musí podat návrh na odklad výkonu rozhodnutí a soudu doložit, „že se bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon mohl mít pro něho nebo příslušníky jeho rodiny nepříznivé následky a dále, že oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen“.³²

V průběhu vykonávacího řízení může nastat stav, kdy bude výkon rozhodnutí zastaven, a to na základě vydání rozhodnutí o zastavení výkonu. Důvody, pro které se soud rozhodne výkon zastavit, jsou uvedeny v § 268 odst. 1 OSŘ. Týká se to z následujících důvodů:³³

- nařízení výkonu rozhodnutí nebylo ještě vykonatelné,
- exekuční titul bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným,
- zastavení výkonu navrhl sám oprávněný,
- výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou vyloučeny dle § 321-322 OSŘ,
- výtěžek z výkonu rozhodnutí nepostačí ke krytí nákladů,
- výkon rozhodnutí postihuje majetek, na který má „třetí osoba“ právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí,
- po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané,
- výkon rozhodnutí je nepřípustný.

4.1.5 Náklady řízení

„Každé soudní řízení je spojeno se vznikem nákladů řízení, které účastníkům vznikají, ať již v souvislosti se zaplacením soudních poplatků, s právním zastoupením, zálohami na znalečné atd. dle § 137 OSŘ.“³⁴

---

³² POHL, T., *Vymáhání pohledávek*, s. 147

³³ POHL, T., *Vymáhání pohledávek*, s. 149

³⁴ VONDRÁKOVÁ, A., *Vymáhání pohledávek*, s. 416

Každý účastník řízení si platí náklady za sebe. Obecně je též známo, že náklady vynaložené na vymožení nároků oprávněného nahrazuje povinný dle usnesení soudu.³⁵

4.2 EXEKUCE VEDENÁ SOUDNÍM EXEKUTOREM

4.2.1 Volba vhodného soudního exekutora

Jestliže povinný nesplní dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul a oprávněný se rozhodce tuto situaci řešit v exekučním řízení (tedy v řízení podle EŘ), musí podat návrh na nařízení exekuce. U návrhu na exekuci je oprávněný povinen označit exekutora, který má být provedením exekuce pověřen. Tento výběr závisí pouze na rozhodnutí oprávněného, které není zákonem nijak omezováno vyjma toho, že musí jít o osobu soudního exekutora, tedy osobu, kterou stát pověřil exekutorským úřadem.

Oprávněný by měl však svoji volbu pečlivě zvážit, neboť později lze pověřeného exekutora pověření zprostit pouze z důvodů hodných zvláštního zřetele.

Exekutor by měl být oprávněným volen z několika hledisek. Přesto, že exekutor má celostátní působnost, měl by oprávněný při jeho výběru upřednostnit exekutory, kteří jsou sídlem svého úřadu co nejbližší působnosti dlužníka. Důvodem je například hledisko efektivity prováděné exekuce formou postižení movitých věcí. Zde se jednak případně uplatní místní znalost teritoria vykonavatelů exekutora, ale taktéž lze předpokládat, že k provedení soupisu movitých věcí dojde dříve, nežli v případě, kdy by se sídlo úřadu exekutora nacházelo od místa pobytu dlužníka stovky kilometrů.

Dalším aspektem volby exekutora může být hledisko výskytu nemovitosti dlužníka, nachází-li se tato v jiné oblasti, než dlužníkovo působiště (pobyt). Případná dražba nemovitosti dlužníka bude probíhat v sídle zvoleného exekutora. Je přitom vyšší pravděpodobnost, že při dražbě v místě blízkém dané oblasti výskytu nemovitosti se tato vydraží úspěšně na první pokus; lze očekávat vyšší zájem místních obyvatel o nemovitost. Při dražbě opakované se pak vyvolávací cena snižuje na 1/2 ceny odhadní, což ve svém důsledku může vést i k neuspokojení celé vymáhané pohledávky oprávněného.

---

³⁵POHL, T., *Vymáhání pohledávek*, s. 151

Dalším hlediskem k výběru exekutora mohou být i nabízené nadstandardní služby nebo výhody, jako je například spolupráce úřadu s detektivní kanceláří, předchozí působení vykonavatelů exekutora u policie, ochota úřadu spolupracovat s oprávněným a schopnost rychlé reakce a podobně. Příkladem spolupráce úřadu s oprávněným a schopnosti rychlé reakce může být případ, kdy například oprávněný zjistí, že povinný u sebe bude mít v určitou dobu a na určitém místě vyšší finanční hotovost. Tuto informaci pak oprávněný předá úřadu a úřad tyto peníze k uspokojení pohledávky zajistí.

Předpokladům k naznačené vyšší péči k případu budou mít spíše menší exekutorské úřady, u kterých bude taková “nadstandardní” péče kapacitně možná.

4.2.2 Předpoklady nařízení exekuce

Předpokladem nařízení exekuce je návrh oprávněného, kterému svědčí vykonatelný exekuční titul pro povinnost, kterou povinný dobrovolně nesplnil. V tomto návrhu musí oprávněný označit exekutora, kterého si zvolil k provedení exekuce, s uvedením jeho sídla. Z návrhu musí být patrné, kdo jej činí, čeho se týká a čeho se domáhá. Musí obsahovat identifikaci účastníků, přesné označení exekučního titulu, specifikaci nároku, který má být vymožen spolu s údajem o tom, zda povinný vymáhanou povinnost částečně splnil. Dále musí obsahovat označení případných důkazů. Návrh musí být datován a podepsán a jeho přílohou musí být originál nebo úředně ověřená kopie exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti, nebo stejnopis notářského zápisu nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti.

4.2.3 Exekuční titul

Jak bylo uvedeno, existence exekučního titulu je předpokladem k nařízení exekuce. Exekučním titulem je vykonatelné rozhodnutí soudu nebo orgánu činného v trestním řízení, vykonatelný rozhodčí nález, notářský nebo exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti, nebo jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

4.2.4 Nařízení exekuce

Nařízení exekuce a postup tomuto předcházející upravuje § 44 EŘ. Návrh na nařízení exekuce se podává u exekutora, kterého si oprávněný zvolil k jejímu provedení. Je-li tento návrh vadný, vyzve exekutor oprávněného, aby jej opravil. Následně exekutor požádá exekuční soud o pověření k provedení exekuce; společně s touto žádostí exekutor zašle soudu návrh oprávněného na nařízení exekuce s jeho přílohami.

Jestliže jsou dány všechny zákonné předpoklady k nařízení exekuce, soud ji usnesením nařídí (aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena) a jejím provedením pověří exekutora do 15 dnů ode dne přijetí návrhu exekutora. V opačném případě exekuční soud návrh zamítne.

4.2.5 Odvolací řízení

Proti usnesení o nařízení exekuce je přípustné odvolání. V tomto odvolání však povinný nemůže úspěšně namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce. Těmito může být například to, že vymáhaná pohledávka byla zaplacená, že došlo k chybnému označení povinného, že exekuční titul nebyl povinnému řádně doručen).

Je třeba věnovat pozornost místní příslušnosti exekučního soudu povinného, neboť k případné námitce povinného o místní nepříslušnosti soudu, který vydal usnesení o nařízení exekuce, by toto usnesení muselo být v rámci rozhodnutí o odvolání povinného zrušeno a věc následně postoupena k rozhodnutí soudu místně příslušnému.

4.2.6 Způsoby výkonu exekuce

Exekutor sám zvolí způsob, jakým exekuci provede. Může ji provést jedním nebo i více způsoby a to postupně, nebo současně. Při vymáhání finančního plnění je omezen pouze zásadou přiměřenosti. Ta spočívá v tom, že exekutor má dát přednost exekuci příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy nebo zřízením exekutorského zástavního práva před prodejem movitých nebo nemovitých věcí, nebo podniku, ke kterým může přistoupit až tehdy, jestliže ony mírnější způsoby exekuce nepostačí k vymožení celé vymáhané pohledávky a jejího příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného. Zásada přiměřenosti je dále vyjádřena tím, že exekutor je oprávněn zajistit majetek k provedení

exekuce nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky a jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, spolu s pravděpodobnými náklady exekuce a oprávněného.

Zásada přiměřenosti byla zavedena zákonem č. 286/2009 Sb., účinným ke dni 1. 11. 2009, který novelizoval exekuční řád v reakci na negativní ohlasy dosavadní úpravy, která umožňovala vůči dlužníkům příliš tvrdý postup. Tato novelizace ve spojení s hrozbou vedení kárného řízení Nejvyšším správním soudem vedla exekutorské úřady k razantnímu zmírnění postupu vůči povinným.

V exekučním řízení podle exekučního řádu lze rovněž provést exekuci jiné povinnosti, než vymození finančního plnění. Jde o provedení exekuce vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů, nebo exekuci prodejem zástavy pro zajištěnou pohledávku, kterou lze provést prodejem zastavených movitých věcí a nemovitostí.

Po nařízení exekuce vydá exekutor exekuční příkazy, kterými rozhodne o způsobu provedení exekuce. Tyto exekuční příkazy mají účinky nařízení výkonu rozhodnutí a nelze se proti nim odvolat. Po nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce se následně exekutor postará o provedení exekuce podle vydaných exekučních příkazů, například provede dražbu movitých nebo nemovitých věcí. Postihuje-li exekuční příkaz například peněžní prostředky na účtu povinného, budou tyto prostředky po nabytí právní usnesení o nařízení exekuce z účtu povinného bankou odepsány ve prospěch účtu sděleného exekutorem. Do doby nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce exekutor může provést pouze zajišťovací úkony, jako je například zajištění sepsaných movitých věcí.

4.2.7 Odklad, zastavení a upuštění od provedení exekuce

Povinný může podat u exekutora pověřeného provedením exekuce návrh na odklad jejího provedení. Důvodem k podání (a následně vyhovění) takovému podanému návrhu může být například to, že povinný se nezaviněně ocitl přechodně v takovém postavení, že neprodlený výkon rozhodnutí by mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky, jestliže oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí

vážně poškozen. Dalším důvodem k odkladu exekuce může být situace, kdy je odložena vykonatelnost exekučního titulu. V takovém případě je exekuce odložena do doby pravomocného skončení řízení, ve kterém soud rozhoduje o odložení vykonatelnosti exekučního titulu.

Pakliže exekutor nevyhoví podanému návrhu do 7 dnů, rozhodne o něm po postoupení návrhu exekutorem exekučnímu soudu tento soud a to bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů ode dne převzetí věci.

Do doby vydání rozhodnutí o podaném návrhu exekutor neprovádí žádné úkony směřující k provedení exekuce s výjimkou případu, kdy jde o návrh, který je svévolným nebo zřejmě bezúspěšným uplatňováním nebo bráněním práva.

Lze-li očekávat, že exekuce bude zastavena, může exekuční soud odložit provedení exekuce.

4.2.8 Zastavení exekuce

Návrh na zastavení exekuce se podává u soudního exekutora. Je-li takový návrh podán, pak exekutor do 15 dnů od jeho doručení vyzve další účastníky exekuce, aby se k němu vyjádřili. Jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, nebo se do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nevyjádří, exekutor podanému návrhu vyhoví. Nevyhoví-li exekutor podanému návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem exekučnímu soudu k rozhodnutí.

Povinný může podat návrh na zastavení exekuce do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce.

V případech, kdy exekutor shledá důvody k zastavení exekuce (například bezvýslednost exekuce) a s tímto postupem nesouhlasí oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuční soud.

Exekutor může exekuci zastavit i v případě, že oprávněný nesloží přiměřenou zálohu na náklady exekuce, nejde-li o případ, kdy jsou u oprávněného splněny podmínky pro osvobození od placení, nebo je-li vymáháno výživné na nezletilé dítě.

4.2.9 Náklady řízení

Náklady exekuce tvoří odměna exekutorovi, náhrada hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při provádění exekuce, náhrada za doručení písemností a odměna a náhrada správce podniku, případně spolu s příslušnou daní z přidané hodnoty. Tyto náklady hradí exekutorovi povinný.

Oprávněnému zákon přiznává právo na náhradu nákladů vynaložených k vymáhání pohledávky. Těmi jsou třeba náklady právního zastoupení. Tyto náklady hradí oprávněnému povinný.

Veškeré náklady vymůže exekutor prostřednictvím příkazu k úhradě nákladů exekuce³⁶, proti kterému povinný může podat námitky do 3 dnů od doručení.

Dojde-li k zastavení exekuce, o nákladech exekučního řízení § 89 EŘ a § 271 OSŘ rozhoduje soud podle toho, z jakého důvodu k zastavení výkonu došlo.³⁷ Jeden z důvodů zastavení exekuce je případ, kdy povinný je nemajetný. V takovém případě je na oprávněném, aby exekutorovi uhradil paušálně určené nebo účelně vynaložené výdaje. Řešení této problematiky nalezneme v § 89 EŘ. Oprávněnému však může být k jeho návrhu přiznáno osvobození od placení těchto nákladů, odůvodňují-li to jeho poměry. V tom případě dané náklady exekuce nahradí exekutorovi stát.

4.3 VÝHODY A NEVÝHODY VÝKONU ROZHODNUTÍ DLE OSŘ A VEDENÍ EXEKUCE DLE EŘ

V současnosti mohou oprávnění (věřitelé) vymáhat pohledávky prostřednictvím exekuce nebo soudního výkonu rozhodnutí. Je to čistě na rozhodnutí oprávněného, jaký způsob si vybere. Obě alternativy mají své výhody i nevýhody. Hlavní rozdíl ve výkonu rozhodnutí dle OSŘ a EŘ spočívá v § 52 odst. 1 EŘ, neboť exekutor se při provádění

---

³⁶ viz podrobněji v § 88 odst.2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád).

³⁷ RADKOVA, M., *Exekuce jiné pohledávky*, s. 152

činnosti řídí EŘ a pouze podpůrně OSŘ³⁸ a soudní vykonavatel se při naplňování výkonu rozhodnutí řídí pouze OSŘ.

Další výhoda exekutora vychází z vyšší míry finanční zainteresovanosti na úspěšném provedení exekucí, z které se vygenerují veškeré náklady a odměny exekutora na základě vymožené pohledávky. Oproti tomu soudní vykonavatel má svůj stálý příjem bez ohledu na počet vymožených pohledávek.

EŘ dále poskytuje oprávněným věřitelům možnost volby soudního exekutora ze seznamu všech exekutorů,³⁹ jejichž aktuální počet činí 147 soudních exekutorů s celostátní působností. Při soudním výkonu rozhodnutí musí oprávněný počítat s místní příslušností soudu, která je stanovena dle trvalého bydliště povinného.

Dále je třeba se zmínit o rozdílu soudního poplatku, který se hradí při soudním výkonu rozhodnutí a případné zálohy hrazené exekutorovi při exekučním řízení. Při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí věřitel zaplatí poplatek ve výši 300 Kč při vymáhání pohledávky do 15 000 Kč. Při vyšší částce soudní poplatek činí 2 % z vymáhané částky, nejvýše 50 000 Kč.⁴⁰ Naproti tomu exekuce nepožaduje žádný poplatek, ale podle § 6 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora (dále jen vyhláška MS), má exekutor právo na poskytnutí zálohy, která při peněžitém plnění nesmí překročit 30 % odměny exekutora. V případě nepeněžité částky záloha nesmí přesáhnout 50% odměny exekutora.⁴¹

Ustanovení o procesní lhůtě dané soudu k vydání rozhodnutí o nařízení exekuce je jednou z největších předností EŘ. Exekuce musí být nařízena do 15 dní od doručení návrhu na zahájení exekuce. Tato lhůta povede k rychlejšímu vydávání rozhodnutí, tím i k efektivní ochraně práv oprávněného, na rozdíl od řízení o soudním výkonu rozhodnutí, kde lhůta pro nařízení exekuce neexistuje.

Při soudním výkonu rozhodnutí si oprávněný sám určí, jakým způsobem má být

---

³⁸TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. s. 756

³⁹dostupné na www.exekutorskacomora.cz ze dne 8.3 2011

⁴⁰ viz podrobněji v sazebníku poplatků jako příloha Zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění

⁴¹POHL, T., *Vymáhání pohledávek*, s.217

exekuce provedena. V tomto případě se oprávněný sám aktivně podílí na vymožení své pohledávky, neboť tedy musí mít dostatek osobních údajů o povinném a též musí být seznámen o stavu majetku povinného, přičemž na žádost oprávněného soud předvolá povinného k učinění prohlášení o majetku. „*To znamená, že oprávněný se může uspokojit i na věcech, které povinný převedl na třetí osoby poté, co mu bylo doručeno předvolání k učinění prohlášení o majetku.*“⁴² Z hlediska potřeby dostatečných znalostí o majetku povinného v řízení o výkon rozhodnutí je výhodnější využít služeb soudního exekutora, čili soukromého subjektu. Nařízení exekuce a pověření soudního exekutora udělí exekutorovi nárok na tzv. součinnost třetích osob, která se podílí k urychlení procesu získávání údajů o majetku povinného. Na rozdíl od soudního vykonavatele, který se řídí konkrétním způsobem provedení exekuce stanovené oprávněným, exekutor není omezen ve výběru způsobů provedení exekuce, a proto může naráz jednotlivými exekučními příkazy postihnout veškerý majetek povinného.

Nejdůležitějším důsledkem nařízení exekuce je zákaz nakládání s majetkem, tzv. generální inhibitorium, který postihuje všechnen majetek povinného.

„*Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem a majetkem, který náleží do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb, udržování a správy majetku.*“⁴³ Při srovnání výkonu rozhodnutí dle OSŘ a EŘ lze činit závěr, že paradoxně při zjišťování a zajištění majetku má soudní exekutor širší zákonné možnosti než soudní vykonavatel.

Tabulka č.2 Vztah mezi OSŘ a EŘ

	Občanský soudní řád	Exekuční řád
Veřejný činitel	Soudní vykonavatel	Soudní exekutor
Finanční zainteresovanost	NE	ANO
Volba vykonavatele (exekutora)	NE	ANO

⁴² VONDRÁKOVÁ, A., a kol. *Vymáhání pohledávek*, s.406

⁴³ Exekutorské služby v praxi. *Exekuce a oddlužení* [online]. 2010-9-13, [cit.2011-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://oddluzeni-exekuce.bloger.cz/Exekuce-exekucni-procesy/Exekutorske-sluzby-v-praxi>>.

Soudní poplatek	ANO	NE – možná záloha
Lhůta pro vydání usnesení o výkonu rozhodnutí	NE	15 dnů
Způsob provedení výkonu	návrh oprávněného (věřitel)	volba exekutora
Existence generálního inhibitoria	NE	ANO
Zákonné pravomoci	menší	větší

Zdroj: zpracování dle článku Exekutorské služby v praxi⁴⁴

5 VYUŽITÍ MÉNĚ UŽÍVANÝCH PROSTŘEDKŮ V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ

5.1 INFORMACE A NÁVRHY OPRÁVNĚNÉHO PRO EXEKUTORA

Na rozdíl od soudního výkonu rozhodnutí, kdy výkon rozhodnutí povede soud podle konkrétního návrhu oprávněného, v rámci řízení exekučního způsob provedení exekuce určí pověřený soudní exekutor. Exekutor sám posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena. Na základě takového posouzení vydá nebo zruší exekuční příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v exekučním řádu.

Exekutor je v rámci posouzení, jakým způsobem exekuci provede, vázán pouze zákonným požadavkem na zvolení takového způsobu exekuce, který není zřejmě nevhodný. Zřejmá nevhodnost se vztahuje především k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo (princip přiměřenosti).

K posouzení způsobu, jakým má být exekuce provedena, exekutor musí nejdříve zjistit rozsah majetku, kterým povinný disponuje. K tomuto využívá exekutor oprávnění podle ustanovení § 33 – 34 EŘ o součinnosti třetích osob, které jsou povinny poskytnout mu bez zbytečného odkladu potřebné informace a pomoc, nutnou k provedení exekuce.

Je třeba si uvědomit, že ačkoliv povinný subjekt k poskytnutí součinnosti je povinen tuto poskytnout bez zbytečného odkladu, doba, kdy exekutor potřebné informace

⁴⁴ Exekutorské služby v praxi. *Exekuce a oddlužení* [online]. 2010-9-13, [cit.2011-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://oddluzeni-exekuce.blogger.cz/Exekuce-exekucni-procesy/Exekutorske-sluzby-v-praxi>>.

získá, může být značná. Důvodem bude několikero prodlení, spočívající v době, než výzva k součinnosti bude exekutorským úřadem zpracována, dále v době představující vypravení a doručení této výzvy povinnému subjektu, následně pro prodlení u povinného subjektu, než bude výzva doručena kompetentní osobě k jejímu zpracování a konečně době spočívající ve zpracování reakce povinného subjektu na výzvu a zpětnému doručení informací exekutorovi.

Exekutor následně o způsobu provedení exekuce rozhodne na základě jeho uvážení podle zjištěných informací, limitován pouze principem přiměřenosti.

V zájmu rychlosti řízení a tím jeho větší efektivity, může oprávněný exekutorovi sám poskytnout o povinném velké množství informací, které má oprávněný ze styku s povinným k dispozici. K tomuto postupu může exekutor dokonce oprávněného vyzvat v rámci součinnosti oprávněného podle § 50 EŘ. V takovém případě je oprávněný vyzván k tomu, aby navrhl způsob provedení exekuce a označil plátce mzdy povinného či plátce jiného pravidelného příjmu povinného, popřípadě fyzickou nebo právnickou osobu, vůči které má povinný pohledávku a dále, aby uvedl důvod této pohledávky.

Oprávněný však v rámci vlastní iniciativy může jemu známé informace o povinném uvést již do návrhu na nařízení exekuce. Může jít přitom o dva typy informací. Jednak o informace, ke kterým by se sice exekutor v rámci součinnosti třetích osob taktéž dostal, ovšem s prodlevou, jak byla naznačena výše. Tato prodleva může představovat dobu mnoha týdnů. Především pak ale může jít o informace, které exekutor ani při využití součinnosti třetích osob nezíská. Typicky může jít například o informace o pracovní činnosti povinného, která nemusí být ze strany zaměstnavatele hlášena příslušné správě sociálního zabezpečení a o které se pak exekutor nemá jak dozvědět. Dále může jít o pohledávky povinného vůči fyzickým či právnickým osobám, nebo o adresy míst, kde má povinný svoje věci: kanceláře, sklady, skutečné místo pobytu (například v rámci nájemního vztahu mimo adresu trvalého pobytu, pobyt povinného u jeho partnera atd.).

Naznačená vlastní iniciativa oprávněného může ovlivnit jeho šance na vyšší uspokojení vymáhané pohledávky v případech, kdy se exekutor o některých aktivech povinného jiným způsobem nedozví.

Vyšší rychlost postupu v exekučním řízení může být pro oprávněného přínosná i tam, kde je vůči povinnému vedeno vícero souběžně probíhajících exekučních řízení, kdy před ostatními oprávněnými může získat výhodnější pořadí k uspokojení vlastní pohledávky. Pořadí je důležité z hlediska přednosti v uspokojování pohledávek.

Způsob uspokojování pohledávek při souběhu exekucí se řídí podle zákona 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, kdy pohledávky jednotlivých oprávněných se uspokojují právě na principu jejich pořadí, které se řídí nikoliv například dnem vzniku pohledávky nebo nařízením exekuce, ale dnem doručení exekučního příkazu soudního exekutora stanovenému subjektu (u srážek ze mzdy, příkázání pohledávky – účet povinného v bance), nebo dnem, kdy byl proveden soupis movitých věcí. Závisí tedy právě na rychlosti soudního exekutora, kterou však oprávněný může poskytnutím informací exekutorovi ovlivnit.

5.2 ZŘÍZENÍ SOUDCOVSKÉHO ZÁSTAVNÍHO PRÁVA NA NEMOVITOSTECH

Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech je upraveno v § 338b - § 338e OSŘ. Jde o zvláštní druh zástavního práva, které se zřizuje pro vymahatelnou pohledávku oprávněného (věřitele) k nemovitostem povinného (dlužníka) a to k návrhu oprávněného jako forma výkonu rozhodnutí.

Předpokladem jeho zřízení tedy je existence vykonatelného exekučního titulu ve prospěch oprávněného. Podmínkou nařízení tohoto výkonu rozhodnutí taktéž je, že oprávněný v návrhu přesně označí nemovitost, k níž má být zástavní právo zřízeno, spolu s doložením listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo notářem, že nemovitost je ve vlastnictví povinného.

Ke vzniku soudcovského zástavního práva není třeba věřiteli součinnosti dlužníka jako vlastníka nemovitosti. Institut soudcovského zástavního práva tedy do jisté míry nahrazuje smluvně sjednané zástavní právo.

Stejně jako klasické zástavní právo umožňuje věřiteli, aby při případném rozdělování výtěžku v rámci výkonu rozhodnutí získal stejné pořadí jako zástavní věřitel, jehož zástavní právo vzniklo na základě smlouvy se zástavním dlužníkem. Ve své podstatě tedy tento typ výkonu rozhodnutí plní především zajišťovací funkci.

Pro pořadí soudcovského zástavního práva k nemovitosti je rozhodující den, **v němž soudu došel návrh na jeho zřízení** (pořadí je důležité z hlediska přednosti v uspokojování zajišťovaných pohledávek). Zde je rozdíl oproti exekutorskému zástavnímu právu, které zřizuje exekutor podle § 69a EŘ, kde pro pořadí exekutorského zástavního práva k nemovitosti je rozhodující den, kdy byl příslušnému katastrálnímu úřadu **doručen exekuční příkaz**.

Oprávněnému se tedy nabízí možnost ještě před případným podáním návrhu na nařízení exekuce podat návrh na zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitostem povinného ke zvýšení pravděpodobnosti získání výhodnějšího pořadí při uspokojování pohledávky oprávněného při předpokladu souběhu exekucí, neboť doba od podání návrhu na nařízení exekuce do doby jejího nařízení a následnému vydání a doručení exekučního příkazu exekutora o zřízení exekutorského zástavního práva příslušnému katastrálnímu pracovišti, může být značná.

Vzhledem k tomu, že pro pořadí soudcovského zástavního práva k nemovitosti je rozhodující den, v němž soudu došel návrh na jeho zřízení, ve spojení s věcně právními účinky i u tohoto druhu zástavního práva (které zavazují i dalšího případného nabyvatele nemovitosti), pak se v situaci, než soud o podaném návrhu na jeho zřízení informuje příslušné katastrální pracoviště, může stát, že případný kupce nemovitosti se o podaném návrhu nemusí dozvědět včas a může tak nabýt nemovitost, která bude postižena nařízeným soudcovským zástavním právem...

5.3 ODEPŘENÍ VYDÁNÍ A ODNĚTÍ CESTOVNÍHO DOKLADU

Jde o nepříliš často užívaný institut, který je upraven § 23 - § 26 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech. Příslušný správní orgán v rámci řízení, zahájeném z podnětu soudu nebo soudního exekutora, odepře vydání, nebo vydaný cestovní doklad odejme občanovi, je-li nařízen výkon soudního rozhodnutí, nebo jestliže zjevně hrozí nebezpečí, že by občan exekuci soudního exekutora cestou do ciziny zmařil.

Nutnou podmínkou k vydání takového rozhodnutí správním orgánem je tedy skutečnost existence nařízeného výkonu rozhodnutí, případně exekuce, kdy v souvislosti s exekucí je odůvodněná hrozba zjevného nebezpečí, že by ji občan cestou do ciziny zmařil. Bylo-li rozhodnuto nebo lze-li důvodně očekávat, že bude rozhodnuto o odnětí cestovního dokladu, může cestovní doklad zadržet orgán příslušný k vydání cestovních dokladů, nebo policie.

Využití tohoto prostředku může donucovat povinného k úhradě vymáhané pohledávky v případech, kdy cestovní doklad nutně potřebuje k cestám do ciziny.

5.4 SOUČINNOST TŘETÍCH OSOB

Součinnost třetích osob je upravena § 33 EŘ. Součinnost třetích osob představuje povinnost pro vyjmenované subjekty bezplatně a bez zbytečného odkladu **poskytovat exekutorovi informace a pomoc**, potřebnou k úspěšnému provedení exekuce. Jestliže některý z povinných subjektů svoji povinnost nesplní, odpovídá za škodu, která tím vznikne. Za nesplnění povinnosti součinnosti může exekutor uložit povinnému subjektu pořádkovou pokutu do výše 50 000,- Kč.

Povinnými subjekty jsou soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby, rozhodují-li o právech a povinnostech. Tyto subjekty jsou povinni sdělit exekutorovi na jeho písemnou žádost **údaje o majetku povinného**, které jim jsou známy z jejich úřední činnosti. Policie České republiky je

povinna poskytnout exekutorovi na **jeho žádost ochranu a součinnost** podle zákona o Policii České republiky.

Orgány státní správy, orgány samosprávy a právnické osoby, které z úřední moci jsou zvláštním právním předpisem pověřeny k vedení evidence osob nebo jejich majetku nebo vzhledem k předmětu své činnosti vedou evidenci osob a jejich majetku, jsou povinny oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost **údaje potřebné k provedení exekuce**. Těmito subjekty jsou především orgán pověřený vedením katastru nemovitostí, orgán správy daní, orgán, který vede registr motorových vozidel, orgán správy sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny, komoditní burzy, Burza cenných papírů a centrální depozitář a jiné osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů.

Finanční instituce, jako jsou peněžní ústavy, pojišťovny, investiční společnosti a investiční fondy, obchodníci s cennými papíry, penzijní fondy, Fond pojištění vkladů, dále pak notáři, advokáti, fyzické a právnické osoby jsou povinni sdělit exekutorovi na jeho písemnou **žádost údaje o číslech účtů povinného**, jakož i o jejich stavu a změnách a **údaje o majetku, věcech, listinách či zaknihovaných cenných papírech povinného** jimi spravovaných či u nich pro povinného či povinným uschovaných.

Pošta je povinna oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost údaje potřebné k provedení exekuce, zejména totožnost osob, které si pronajímají poštovní přihrádky nebo jiná doručovací místa, údaje o počtu tam došlých zásilek a jejich odesílatelích, úhrn peněžních prostředků docházejících povinnému poštou nebo do jeho poštovní přihrádky, totožnost příjemce zásilek poste restante; rovněž je povinna umožnit exekutorovi tyto údaje získat na poště a správnost údajů oznámených poštou na místě prověřit. Tuto povinnost mají i jiné osoby, pokud provádějí přepravu zásilek.

Provozovatelé telekomunikačních služeb jsou povinni oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost telefonní, dálkopisné a telefaxové stanice užívané povinným a údaje o nich, pokud nejsou uvedeny ve veřejně dostupných seznámech.

Pojišťovny jsou povinny oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost **výplaty pojistných plnění ve prospěch povinného**.

Vydavatelé tisku jsou povinni oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost jméno osoby, která podala k uveřejnění inzerát, který se týká nakládání s majetkem povinného a byl uveřejněn pod značkou.

Dopravci a zasilatelé jsou povinni oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost odesílatele a adresáta přepravovaného nákladu, stejně jako údaje o přepravovaném zboží, je-li to třeba k provedení exekuce.

Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky **poskytuje** pro potřeby provedení exekuce exekutorům **údaje z registru** obyvatel, údaje z informačního systému evidence obyvatel, údaje z informačního systému cizinců, údaje z registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou vedeny v jiných informačních systémech.

Těmito údaji jsou především základní údaje o osobě, adresa místa pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu, počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky, rodinný stav, datum jeho změny a místo uzavření manželství, rodné číslo manžela.

V elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup poskytne pro potřeby provedení exekuce exekutorům prostřednictvím Komory Ministerstvo financí **údaje** z informačního systému o číslu smlouvy **o stavebním spoření povinné osoby** u konkrétní stavební spořitelny a číslu smlouvy **o penzijním připojištění** u konkrétního penzijního fondu.

5.5 PROHLÁŠENÍ O MAJETKU

Prohlášení o majetku je upraveno § 260a - § 260h OSŘ. Ten, kdo má vykonatelným rozhodnutím přiznanou peněžitou pohledávku, může soudu před podáním návrhu na výkon rozhodnutí navrhnout, aby předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o majetku.

Soud takovému návrhu však **vyhoví jen tehdy**, neprobíhá-li insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek povinného a připojí-li oprávněný k návrhu exekuční titul a listiny osvědčující, že jeho pohledávka nebyla nebo nemohla být po dotazu soudu na povinného, od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě kde má své účty a jaká jsou čísla těchto účtů, uspokojena výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu.

Vyhoví – li soud návrhu, předvolá povinného. **Právní úkony povinného týkající se jeho majetku, které učinil poté, co mu bylo doručeno předvolání k prohlášení o majetku, jsou vůči oprávněnému neúčinné.** O výsledku předvolaného soud vyrozumí oprávněného.

Předvolání k prohlášení o majetku musí obsahovat účel výsledku a poučení o následcích, jestliže prohlášení bude odmítnuto nebo jestliže v něm budou uvedeny nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje. **Takovým následkem** je postih za spáchání trestného činu Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TrZ). Považuje-li to soud za účelné, vyzve předvolaného, aby předložil **seznam majetku povinného** obsahující údaje uvedené v § 260e odst. 2 OSŘ, popřípadě též listiny dokládající tento majetek.

Před zahájením výsledku soud předvolaného vyzve, aby uvedl úplné a pravdivé údaje o majetku povinného, a znovu ho poučí o následcích nesplnění této povinnosti a o následcích odepření prohlášení (spáchání trestného činu Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 TrZ).

V prohlášení o majetku je předvolaný povinen uvést plátce mzdy nebo jiného příjmu postižitelného srážkami ze mzdy a výši tohoto nároku, peněžní ústavy, u nichž má účty, výši pohledávek a čísla účtů nebo jiné jedinečné identifikátory, dlužníky, u nichž má jiné peněžité pohledávky, důvod a výši těchto pohledávek, osoby, vůči nimž má jiná majetková práva nebo majetkové hodnoty, jejich důvod a hodnotu⁴⁵, movité věci (spoluvlastnický podíl na nich) povinného a kde, popřípadě u koho se nacházejí; totéž platí

---

⁴⁵ viz podrobněji v § 320 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění

o listinách uvedených v § 334 OSŘ, o cenných papírech uvedených v § 334a OSŘ, nemovitosti (spoluvlastnickému podílu na nich) povinného, podniku povinného a jeho části a kde se nachází. Oprávněný může předvolanému se souhlasem soudu klást otázky.

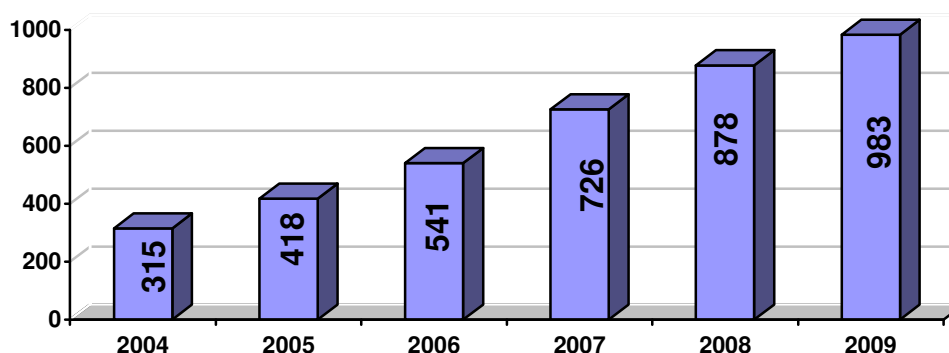
O prohlášení o majetku soud sepíše protokol; seznam majetku, který předloží předvolaný, tvoří přílohu protokolu, jestliže předvolaný prohlásí, že obsahuje úplné a pravdivé údaje, nebo jestliže tento seznam do protokolu doplní. **Každý, kdo má vůči povinnému vykonatelným rozhodnutím přiznanou peněžitou pohledávku, může nahlížet** do spisu o prohlášení majetku povinného a činit si z něho výpisy a opisy.

K prohlášení o majetku může povinného **vyzvat též exekutor na základě oprávnění daného § 50 odst. 2 EŘ o součinnosti povinného**, ve spojení s § 52 odst. 1 EŘ o přiměřeném užití pro exekuční řízení ustanovení občanského soudního řádu.

6 POPIS MOŽNOSTÍ ZEFEKTIVNĚNÍ EXEKUCE

Následující graf č. 2 ukazuje vývoj zadlužení domácností u finančních institucí a bank. Z grafu je jasné patrné, že zadlužení domácností od roku 2004 do roku 2009 velmi vzrostlo, a to přibližně o trojnásobek. Toto má pak za následek zvýšení počtu možných exekucí, a to hlavně kvůli neschopnosti splatit finanční pohledávky vůči věřitelům.

Graf č.2 Vývoj zadlužení domácností u bank a finančních institucí (v mld. Kč)

Zdroj: ČNB⁴⁶

Ze zmíněných důvodů zadlužení současný ministr spravedlnosti JUDr. Pospíšil navrhuje zjednodušení systému exekucí. Časopis Komorní listy publikoval rozhovor s ministrem Pospíšilem právě na toto téma. Kompletní rozhovor lze nalézt v Komorních listech č. 4 z roku 2011.

Rozhovor s Ministerstvem spravedlnosti ČR JUDr. Jiřím Pospíšilem:

„V současné době mohou věřitelé vymáhat pohledávky prostřednictvím exekuce, nebo soudního výkonu rozhodnutí. V prvním případě provádí vymáhání soudní exekutor, čili soukromý subjekt, ve druhém případě soud, resp. soudní vykonavatel. Naším cílem je, aby vymáhání pohledávek, které v současné době napadnou u soudu, převzali soukromí exekutoři. Domníváme se, že eliminací dosavadní dvojkolejnosti systému dojde

⁴⁶Česká národní banka. *Publikace měnové statistiky (pdf) - rok 2009 až 2005- Česká národní banka* [online]. 2011 [cit. 2011-03-15]. Česká národní banka. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/menova_stat_publ/2009/menstat_1209_CS.pdf>.

k výraznému zvýšení efektivity vymáhání pohledávek v České Republice, protože exekutoři mají jaksí z podstaty věci vyšší míru zainteresovanosti na úspěšném provedení exekuce, poněvadž svoji odměnu a náklady generují na základě vymožené pohledávky věřitele.“

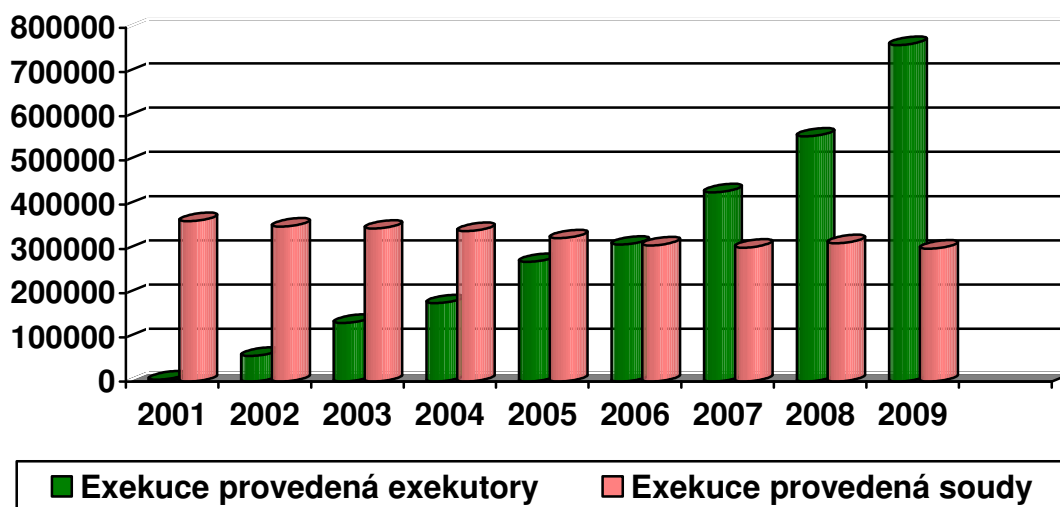
Přesunutí agendy na stranu privátního sektoru bude mít pozitivní efekt i na kvalitu exekučního řízení, neboť soudy přestanou být zavaleny množstvím administrativy spojené s vyřizováním de facto nesporných věcí a budou se moci lépe koncentrovat na spory a dohled nad průběhem exekucí. Navrhujeme-li přesměrování vymáhání pohledávek na soukromé exekutory, máme na mysli především oblast peněžitého plnění, nikoliv opatrovnickou agendu. Ta zůstane i nadále svěřena soudním vykonavatelům.“⁴⁷

Z grafu č.3 Vývoj počtu provedených exekucí v jednotlivých letech, je patrné, že exekuce prováděné soudy v minulých letech postupně klesají. Naopak stoupá zájem vykonání exekuce soukromými exekutory. Jde o přirozený způsob započatý trend, který naznačuje zřejmou správnost zamýšlené změny, jak ji zmínil ministr spravedlnosti JUDr. Pospíšil.

---

⁴⁷HOZMAN, D. Musí existovat vstřícnost a otevřenost exekutorských úřadů (pdf). *Komorní listy*. [online]. 2011, č.4 [cit. 2011-03-15]. Dostupný na WWW: < http://www.ekcr.cz/admin/priloha/04-2010_Komorni_listy.pdf>.

Graf č.3 Vývoj počtu provedených exekucí v jednotlivých letech 2001 - 2009

Zdroj: Exekutorská komora České republiky⁴⁸ a Ministerstvo spravedlnosti ČR⁴⁹

Na dotaz k představě, zda by měl výkon rozhodnutí přejít na soudní exekutory naráz k určitému datu (exekutoři by převzali i nedokončené věci) anebo zda by existovalo nějaké přechodné období, po které by soudy ještě dokončovaly již započatou agendu, JUDr. Jiří Pospíšil odpověděl, že:

„V tuto chvíli diskutujeme obě varianty, tzn., buďto by soudy dokončily započaté výkony rozhodnutí, nebo by se i tyto případy předaly soudním exekutorům. Pokud se ptáte na můj osobní názor, s ohledem na výdaje ze státního rozpočtu se přikláním spíše k tomu, aby výkon rozhodnutí přešel na soudní, resp. soukromé exekutory naráz, tedy k určitému datu.“⁵⁰

Vzhledem k tomu, že od roku 2001 do roku 2009 se počet výkonu rozhodnutí prováděných soudy v zásadě udržuje na stabilní úrovni asi 300 000 případů v každém jednotlivém roce, kdy počet prováděných exekucí soudními exekutory od roku 2001 do roku 2009 každým rokem narůstá asi o 100 000 případů (viz. Graf č. 3), považuji za

⁴⁸ Exekutorská komora České republiky. *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2010 [cit. 2011-03-08]. Statistika. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/statistiky/87-statistiky?w=>>.

⁴⁹ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky - Ročenky MSp* [online]. 2009 [cit. 2011-03-08]. Ročenky MSp. Dostupné z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?k=3397&o=23&j=33&d=47145>>.

⁵⁰ HOZMAN, D. Musí existovat vstřícnost a otevřenost exekutorských úřadů (pdf). *Komorní listy*. [online]. 2011, č.4 [cit. 2011-03-15]. Dostupný na WWW: <http://www.ekcr.cz/admin/priloha/04-2010_Komorni_listy.pdf>.

vhodné se zvažovaným krokem současně navýšit počet exekutorských úřadů, neboť zejména při okamžitém přechodu věcí ze soudů na exekutory by paradoxně mohlo dojít k jejich zahlcení a tím kontraproduktivně uvedeného kroku.

S realizací zvažované změny pak budou souviset další otázky, jako je například otázka **zaplacených soudních poplatků** oprávněnými soudům a zda se jim budou případně vracet.

Zvažovaná změna může přinést i **negativní jevy** v podobě nespokojenosti veřejnosti. Jde třeba o otázku nákladů řízení. Oprávněný, který využil k podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí služeb advokáta, jej zřejmě využije opět i při podání návrhu na pověření provedením exekuce soudního exekutora. Oprávněný tedy bude nucen vyhledat právní pomoc opakovaně a taktéž opakovaně ji hradit. Toto bude následně dozajista negativně hodnoceno povinným, na kterého tato povinnost později dolehne.

Mělo-li by dojít k okamžitému přechodu prováděných výkonů rozhodnutí na soudní exekutory, může dojít k **zahlcení soudů** podanými návrhy na pověření konkrétních soudních exekutorů, čímž se logicky prodlouží i reakční doba soudů k nařízení exekuce pro nové případy, tedy takové, pro které výkon rozhodnutí dosud neprobíhal. Současně může dojít k **zahlcení exekutorských úřadů**. Tento aspekt nelze v žádném podceňovat, neboť při zvažovaném počtu 300 000 případů (viz. Graf č. 3 výše) se jedná o průměrně 3 488 podání připadajících na 1 okresní soud (při existenci 86 okresních soudů v České republice). Při existenci 147 soudních exekutorů v České republice (k březnu 2011) pak připadá průměrný potencionální nápad na jeden exekutorský úřad 2 040 nových případů.

Z tohoto pohledu bych se přikláněla na rozdíl od názoru JUDr. Pospíšila spíše k tomu, aby k přechodu agendy ze soudů na exekutory docházelo postupně.

Spolu s realizací zamýšlené změny koncepce vykonávacího řízení považuji za vhodné jeho systém zjednodušit i jinak a současně ho zefektivnit.

Příkladem takového kroku může být třeba převedení zákonné úpravy výkonu rozhodnutí obsažené dosud v OSŘ do EŘ. Úprava provádění exekuce by tedy byla řešena

komplexně jedním právním předpisem, což by přispělo přinejmenším ke zvýšení přehlednosti právní úpravy.

Dalším zjednodušením (ale současně zefektivněním v podobě zrychlení řízení) by mohla být změna spočívající v tom, že návrh na nařízení exekuce by se podával přímo u soudu, nikoliv u soudního exekutora, který jej soudu přeposílá, a to na zákonem předepsaném formuláři, obdobně jako se v insolvenčním řízení na stanoveném formuláři přihlašuje pohledávka věřitele. Tuto změnu by jistě přivítali i ti, kteří doposud k podání návrhu na nařízení exekuce museli využít (placených) služeb advokáta, neboť neměli znalost povinných náležitostí návrhu na nařízení exekuce. Při zavedení jednotného formuláře by důvod k návštěvě advokáta v takovém případě u mnoha oprávněných zřejmě odpadl.

Se zjednodušením systému výkonu rozhodnutí by mohlo souviset samotné zefektivnění exekuce, kdy některé kroky, prováděné dosud na výzvu exekutora nebo na návrh oprávněného, by se zautomatizovaly. Jedná se například o to, že oprávněný by byl povinen již do návrhu na nařízení exekuce uvést majetek povinného, o kterém má povědomost. V současné době je tomu tak, že exekutor může oprávněného k tomuto vyzvat. Lze předpokládat, že se znalostí informací od oprávněného (a to již od počátku řízení) by činnost exekutora byla pružnější a efektivnější. Dalším zefektivněním by mohlo být to, že usnesením o nařízení exekuce by bylo povinnému uloženo (na základě požadavku zákona), aby do stanovené doby učinil u soudního exekutora písemné prohlášení o majetku, které by se vztahovalo na uvedení zákonem stanovených informací. Jednou z těchto informací by mohlo být například to, kde povinný skutečně (fakticky) bydlí, neboť skutečný pobyt dlužníka může být obtížně vypátratelný, či přímo nevypátratelný. Porušení povinnosti k podání prohlášení povinným by přitom bylo sankcionováno trestním zákoníkem.

7 PRÁVNÍ MOŽNOSTI OBRANY VĚŘITELE PROTI DLUŽNÍKOVI

7.1 ODPOROVATELNOST

Odporovatelnost právního úkonu je upravena § 42a ObčZ. Podstatou tohoto nástroje je oprávnění věřitele domáhat se u soudu aby určil, že **dlužníkovy právní úkony**, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky (pohledávky, pro kterou lze nařídit výkon rozhodnutí či exekuci), **jsou vůči němu právně neúčinné**.

Odporovat lze těm právním úkonům dlužníka, které učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám. Dále lze odporovat právním úkonům mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými, nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, vyjma případu, kdy druhá strana tehdy dlužníkům úmysl zkrátit věřitele i při náležité pečlivosti nemohla poznat.

Právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch.

V případě úspěšného uplatnění odporovatelnosti právního úkonu u soudu **se věřitel může domáhat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku**; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch. Právní úkon napadený odporovatelností zůstává vůči třetím osobám platný.

7.2 VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ TRESTNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY

7.2.1 Důvody pro volbu prostředků trestně-právní ochrany

Trestní právo je odvětvím veřejného práva, které zajišťuje ochranu zájmů společnosti, ústavního zřízení České republiky, práv a oprávněných zájmů fyzických a právnických osob.

Určuje, které společensky škodlivé jednání je trestným činem, stanoví sankce za jejich páčání a způsob, kterým stát svými orgány pachatele trestných činů trestá. Uvedené

vymezuje zákonná úprava, kterou je trestní zákoník a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen TrŘ).

Prostředky trestního práva pracují s těmi nejdůraznějšími způsoby státního donucení. Již samotná pohrůžka trestem, který je trestním zákoníkem stanoven za spáchání konkrétního jednání, může potencionálního pachatele tohoto činu od jeho spáchání odradit.

Pakliže k tomuto odrazení nedojde, může osoba poškozená trestným činem v rámci trestního řízení **uplatnit nárok na náhradu škody**, které zakládá ustanovení § 43 odst. 3 TrŘ, kdy ten, jemuž byla trestným činem způsobena škoda, je oprávněn nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu. Je-li tento nárok soudem poškozenému pravomocně přiznán, **může poškozený na základě takového rozhodnutí podat návrh na nařízení exekuce nebo výkonu rozhodnutí** vůči odsouzenému.

Soud v případě uznání viny zpravidla uloží odsouzenému trest odnětí svobody, jehož výkon podmíněně odloží na zkušební dobu v trvání jednoho až pěti let, pakliže se jedná o trestný čin, za jeho spáchání se ukládá trest odnětí svobody, nepřevyšující tři léta.

V této zkušební době by odsouzený měl prokázat, že výkon uloženého trestu odnětí svobody není u jeho osoby nutný. Soud již v průběhu běhu stanovené zkušební doby sleduje chování odsouzeného na svobodě a **nejpozději po uplynutí zkušební doby rozhoduje, zda odsouzený v jejím průběhu žil řádným životem**. Pakliže tak soud nerozhodne do jednoho roku ode dne skončení zkušební doby, aniž na tom měl odsouzený vinu, pak platí právní fikce, že se odsouzený ve zkušební době osvědčil.

V rámci posouzení, zda odsouzený žil řádným životem a zda v případě opaku není dán důvod k přeměně podmíněného trestu na trest nepodmíněný, se bere do úvahy nejenom to, zda odsouzený nebyl ve zkušební době postižen za přestupek nebo odsouzen za trestný čin, ale **lze do úvahy vzít i to, zda odsouzený hradil škodu způsobenou trestným činem**, byl-li toho schopen.

Povinnost nahradit podle svých sil způsobenou škodu soud zpravidla odsouzenému uloží jako **zvláštní podmínku pro osvědčení ve zkušební době** a to na základě ustanovení § 82 odst. 2 TrZ.

Z uvedeného tedy pro poškozeného (věřitele) vyplývají výhody, které mu jako poškozenému trestným činem prostředky trestního práva zajišťují. Jedná se o **možnost získání exekučního titulu** a to plně v režii státu a dále o tlak, který je na odsouzeného vyvíjen v podobě **hrozby možné přeměny podmíněně uloženého trestu na trest nepodmíněný** pro případ, že odsouzený způsobenou škodu nehradí. **Odsouzený je pak obavou o vlastní osud donucován škodu hradit**, což může být zejména přínosné u těch osob, u kterých by případné vykonávací řízení bylo neúspěšné pro jejich nemajetnost a absenci příjmů, nebo pro jejich schopnost se vykonávacímu řízení úspěšně bránit.

V případě, kdy věřitel má obtížně vymahatelnou pohledávku vůči právnické osobě, která je po ní obtížně vymahatelná, případně nevymahatelná a statutární orgán této právnické osoby se svým jednáním dopustil trestného činu a v rámci trestního řízení bude soudem přiznán nárok na náhradu škody, **lze pohledávku z titulu náhrady škody způsobené trestným činem vymáhat po konkrétní fyzické osobě**, která může na rozdíl od oné osoby právnické disponovat potřebným majetkem, který lze ve vykonávacím řízení postihnout.

7.2.2 Některá postižitelná jednání pachatele v souvislosti s vymáháním pohledávky

Jednání, které je trestním zákoníkem (mimo jiné) stanoveno jako jednání trestné, pro které je tedy možno se obrátit na orgány činné v trestním řízení a využít tak jako poškozený uvedených výhod, je například trestný čin **podvodu, zpronevěry, poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, nebo porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku**.

Trestný čin poškození věřitele, zvýhodnění věřitele a porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku je pachatelem (dlužníkem, povinným) páčán v souvislosti s dřívější pohledávkou věřitele za dlužníkem (pachatelem), která případně může být z různých důvodů obtížně vymahatelná. Prostředky trestního práva tedy působí přímo proti

osobě, která jedná na úkor věřitele (oprávněného) v souvislosti s jeho pohledávkou a **mohou vést k faktickému zaplacení vymáhané pohledávky** právě v případech, kdy by k tomu jinak nedošlo, a to tlakem prostředků trestního práva, jak byly výše naznačeny.

Trestný čin **Podvod** je definován § 209 TrZ v základní skutkové podstatě tak, že se jej dopustí ten, *„kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou“*. Takový pachatel bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Uvedeného trestného činu se pachatel v praxi typicky dopouští například při **půjčce peněz**, naplní-li svým jednáním skutkovou podstatu tohoto trestného činu. K trestnosti činu je vyžadováno způsobení škody nikoli nepatrné, tedy škody nejméně 5 000 Kč.

Trestný čin **Zpronevěra** je definován § 206 TrZ v základní skutkové podstatě tak, že se jej dopustí ten, *„kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou“*. Takový pachatel bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Uvedeného trestného činu se pachatel v praxi typicky dopouští například **zpronevěrou svěřených věcí**, naplní-li svým jednáním skutkovou podstatu tohoto trestného činu. K trestnosti činu je vyžadováno způsobení škody nikoli nepatrné, tedy škody nejméně 5 000 Kč.

Trestný čin **Poškození věřitele** je definován § 222 TrZ v základní skutkové podstatě tak, že se jej dopustí ten, *„kdo byť i jen částečně, zmaří uspokojení svého věřitele tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou, nebo odstraní, byť i jen část svého majetku, postoupí svou pohledávku, anebo převezme dluh jiného, zatíží věc, která je předmětem závazku, nebo ji pronajme, předstírá nebo uzná neexistující právo nebo závazek, předstírá nebo uzná právo nebo závazek ve větším rozsahu, než odpovídá skutečnosti, předstírá splnění závazku, nebo předstírá úpadek nebo svůj majetek jinak zdánlivě zmenšuje nebo předstírá jeho zánik, a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoli*

malou“. Takový pachatel bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Stejně bude potrestán, *„kdo, byť i jen částečně, zmaří uspokojení věřitele jiné osoby tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo odstraní, byť i jen část majetku dlužníka, nebo k majetku dlužníka uplatní neexistující právo nebo pohledávku nebo existující právo nebo pohledávku ve vyšší hodnotě či lepším pořadí, než jaké má, a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoli malou*“. Toto ustanovení dopadá na osoby, které jsou nápomocny dlužníkovi jiné osoby v něm uvedeným způsobem.

K trestnosti činu je vyžadováno způsobení škody nikoli malé, tedy škody nejméně 25 000 Kč.

Trestný čin **Zvýhodnění věřitele** je definován § 223 TrZ v základní skutkové podstatě tak, že se jej dopustí ten, *„kdo jako dlužník, který je v úpadku, zmaří, byť i jen částečně, uspokojení svého věřitele zvýhodněním jiného věřitele, a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoli malou*“. Takový pachatel bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

K trestnosti činu je vyžadováno způsobení škody nikoli malé, tedy škody nejméně 25 000 Kč.

Trestný čin **Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku** je definován § 227 TrZ tak, že se jej dopustí ten, *„kdo v řízení před soudem nebo jiným orgánem veřejné moci odmítne splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o svém majetku nebo o majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat, nebo se takové povinnosti vyhýbá nebo v takovém prohlášení uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje*.“ Takový pachatel bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

Toto ustanovení **donucuje povinnou osobu učinit pravdivé prohlášení o majetku dlužníka**. Dopouští se jej typicky ten, kdo je ve smyslu ustanovení § 260b OSŘ předvolán k prohlášení o majetku a jedná způsobem, který ustanovení § 227 TrZ zmiňuje.

V rámci prohlášení o majetku se často objeví majetek, o kterém do dané doby nebyla dána povědomost a který lze následně výkonem rozhodnutí nebo exekuce postihnout.

Uvedené trestné činy jsou trestnými činy úmyslnými a pachatel tedy musí **chtít** v zákoně uvedeným způsobem porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem (úmysl přímý; cílem jednání pachatele je způsobení porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem), nebo **musí vědět**, že svým jednáním **může** porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem způsobit, a pro případ, že je způsobí, je s tím srozuměn (úmysl nepřímý; pachatel se k **možnému** - nikoli nevyhnutelnému - způsobení následku staví **kladně, s jeho možným způsobením je tedy srozuměn**).

8 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO PRAXI A PREVENCI

Každý věřitel chce mít svoji pohledávku uspokojenou. Úspěšnost tohoto uspokojení je přímo závislá na tom, jakou péči věnoval uzavření smluvního vztahu, především **výběru smluvního partnera a způsobu zajištění pohledávky**.

V současné době může každý využít mnoha prostředků, které jsou k dispozici jak pro ověření důvěryhodnosti smluvního partnera, tak k zajištění pohledávky. Zajištění pohledávky přitom umožňuje vstoupit i do obchodu s nedůvěryhodným partnerem, tedy do obchodu rizikového, přičemž zajištění kvalitní vede k faktickému uspokojení pohledávky.

Takovým typem zajištění je například uzavřené zástavního práva k nemovitosti dlužníka nebo zástavního dlužníka. Praktickou ukázkou je popis skutečného případu dále v textu. Je obsažen i popis jiného skutečného případu, kdy věřitel pohledávce nevěnoval prakticky žádnou pozornost, což se následně odrazilo v její nevymahatelnosti.

Každý by se tedy před uzavřením obchodu měl ve vlastním zájmu zajímat o získání informací o druhé smluvní straně a o zajištění pohledávky, neboť i u seriózního subjektu může snadno dojít k tomu, že se dostane se splněním závazku do potíží.

K získání informací lze využít jak **dotazů k obchodnímu partnerovi**, tak **informace získané z veřejných zdrojů**. Nejvýznamnějším důvodem pro rozhodnutí ke vstupu do smluvního vztahu by měla být informace napovídající, zda druhá smluvní strana je **objektivně schopná závazky z něj splnit**. Informace získané od předpokládaného obchodního partnera je samozřejmě nutné v rámci možností i **ověřit**, například **požadavkem na doložení tvrzených skutečností**.

Vedou-li získané informace k rozhodnutí smlouvu uzavřít, měl by mít ten, jemuž má být ze smlouvy plněno, zájem na zajištění jeho pohledávky pro případ, že se tak z jakéhokoliv důvodu nestane. **Forma možného zajištění pohledávky by měla být nejvýznamnějším hlediskem ke konečnému rozhodnutí ke vstupu do smluvního vztahu či jeho odmítnutí**.

Kvalita a množství zvolených zajišťovacích prostředků pak bude úměrná pravděpodobnosti, že věřitelova pohledávka bude uspokojena.

Budoucí věřitel by se tedy měl zajímat o právní a majetkovou situaci dlužníka a o to, zda dlužník bude objektivně schopen závazku podle jeho situace dostát.

Nejdříve by tedy věřitel měl prověřit předpokládaného smluvního partnera ve veřejných zdrojích, jako je například evidence Administrativního registru ekonomických subjektů, Insolvenční rejstřík, Obchodní rejstřík, Živnostenský rejstřík (u osob podnikajících), případně Centrální evidence exekucí (pro všechny právnické i fyzické osoby). Jako **závadné pro uzavření smlouvy** lze považovat především záznam v Insolvenčním rejstříku nebo Centrální evidenci exekucí. Jako alarmující signál lze u subjektu považovat záznam o zrušení registrace k dani z přidané hodnoty, přerušeni podnikání, ukončení podnikání, převody obchodních podílů v právnické osobě.

Následně by se věřitel měl zajímat o to, **zda dlužník má závazky po lhůtě splatnosti**, vůči komu, v jaké výši a proč. Dále by se měl zajímat, **z jakého zdroje bude dlužník schopen závazek splnit** a nechat si provedená tvrzení doložit, případně si je ověřit. Takovéto informace by měly být úvodní součástí smlouvy, jako prohlášení, na jehož základě je smlouva uzavřena. Ukáže-li se toto prohlášení jako nepravdivé, připadá do úvahy podání trestního oznámení pro trestný čin podvodu.

Součástí smlouvy by dále měla být **volba zajišťovacích prostředků**.

Především **smluvní pokuta** sjednaná pro případ neplnění závazku dlužníkem; její výše by měla být taková, aby dlužníka dostatečně motivovala ke splnění závazku a plnila tak svoji prevenční úlohu. U dále uvedeného praktického příkladu je zřejmé, že smluvní pokuta vůči dlužníkovi preventivně nezafungovala, na druhou stranu však splnila funkci sankční, případně uhrazovací.

Uznání dluhu jako součást smlouvy zajistí prodloužení promlčecí doby na deset let ode dne uznání a vytváří (byť vyvratitelnou) právní domněnku, že dluh v době uznání existoval, tedy to, že dluh vznikl a v době uznání trval. V případě sporu je pak na

dlužníkovi, aby prokázal opak. Bez takového uznání dluhu dlužníkem je na věřiteli, aby dlužníkovi vznik a existenci dluhu prokázal.

Ujednání ztráty výhody splátek napomůže věřiteli v situaci, kde plnění dlužníka je sjednáno ve splátkách. V případě, kdy se bude dlužník v průběhu smluvního vztahu projevovat nedůvěryhodně tím, že neplní sjednané splátky řádně a včas, umožní toto ujednání věřiteli v takovém případě rizikovou pohledávku zesplatnit a v celé její výši ji případně uplatnit u soudu.

Věřitel může svoji pohledávku taktéž snadno zajistit tím, že dlužník k jejímu zajištění vystaví **blankosměnku**, tedy neúplnou směnku, u které nebude zpravidla vypsána směnečná suma a datum splatnosti. O tyto položky pak bude oprávněn ji doplnit na základě výstavcem uděleného oprávnění věřitel.

Nejvýznamnější formu zajištění pohledávky lze spatřovat při sjednání **zástavního práva**. Zástavní právo plní nejen funkci zajišťovací, ale též uhrazovací. Jde tedy o zajištění, které je v budoucnu způsobilé přímo zajišťovanou pohledávku uspokojit.

Rozhodčí doložka, tedy ujednání mezi smluvními stranami o tom, že spory mezi nimi budou řešeny v rozhodčím řízení, má význam především pro rychlé získání exekučního titulu.

„Důvody volby rozhodčího řízení: Doba trvání – průměrná doba trvání rozhodčího řízení činí 60 dnů; Jednoinstančnost řízení – rozhodčí řízení je pravidelně řízením jednostupňovým, tj. po vydání rozhodčího nálezu není možnost odvolání a tím se podstatně zvyšuje vymahatelnost práva. Na základě výslovné dohody stran lze vymínit možnost přezkumu rozhodčího nálezu.“⁵¹

Věřitel může volit i **další možnosti zajištění**, jak byly zmíněny výše v této práci. Příkladem je ručení nebo přistoupení k závazku třetí osobou, nebo dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů.

---

⁵¹ Rozhodčí soud ČR - Praha s.r.o.. *Důvody pro volbu rozhodčího řízení* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozhodcisoudpraha.cz/tags/Zákon%20o%20rozhodčím%20řízení>>.

V případě vhodně zvolených (již shora zmíněných) způsobů zajištění lze v situaci, kdy pohledávka věřitele není podle smlouvy dlužníkem uspokojována, postupovat tak, že se věřitel nejdříve **pokusí o řešení vzniklé situace dohodou s dlužníkem**. V rámci této by se měl věřitel snažit dohodnout s dlužníkem o splátkách, požádat dlužníka, aby zajistil přistoupení k jeho závazku novým dlužníkem, nebo aby dlužník zajistil osobu, která za jeho závazek převezme ručení. Řešením, vedoucím k úhradě dluhu může být taktéž dohoda s dlužníkem o tom, že prodá část svého majetku za účelem úhrady dluhu. Pro tento majetek může být případně sjednáno zástavní právo. V situaci, kdy dlužník je v prodlení se splněním závazku, by měl být již věřitelem požádán, aby společně uzavřeli dohodu o způsobu splnění závazku, a to ve formě notářského nebo exekutorského zápisu se svolením s přímou vykonatelností pro případ, že dlužník závazek nesplní řádně a včas. Zápis se svolením dlužníka s vykonatelností nabízí věřiteli rychlejší získání exekučního titulu před případným rozhodčím řízením. Přitom právě možnost jeho zahájení, spolu s dříve uzavřenými zajišťovacími prostředky, především smluvní pokutou a zástavním právem, by pro dlužníka měly být dostatečnou motivací k tomu, aby měl zájem se s věřitelem dohodnout a závazek uhradit.

Pokud dlužník nebude mít zájem věc řešit smírně, přichází na řadu **rozhodčí řízení**, které věřiteli umožní rychlé získání exekučního titulu a případné nařízení exekuce na dlužníka v případě, že tento dobrovolně nesplní to, co mu exekuční titul ukládá. V rámci exekučního řízení pak může být postižena nemovitost, k níž dlužník ve prospěch věřitele zřídil pro jeho pohledávku zástavní právo. Rychlost získání exekučního titulu může mít vliv na následnou úspěšnost vymáhání pohledávky. Dlouho probíhající soudní řízení může vést k následné faktické nevymahatelnosti, neboť dlužník nebude mít již žádný majetek.

V následujících dvou příkladech zmíním dva skutečné případy, kdy v závislosti na tom, s jakou kvalitou se věřitel věnoval své pohledávce, byla tato uspokojena či nikoliv.

V případě prvním věřitel uspokojení vymáhané pohledávky nedosáhl.

Věřitel dne **19. 3. 2000** půjčil firmě TRODAS s.r.o. finanční prostředky ve výši 350.000,- Kč, na dobu **3 měsíců**, s možností prodloužení při dodržení podmínek smlouvy. Dlužník na tuto půjčku částečně hradil 85 000,- Kč a to dne 11. 9. 2000. Zůstal na ni dlužit

částku 265 000,- Kč. Věřitel v roce **2000** podal žalobu k soudu. Okresní soud v Břeclavi vydal ve věci spisové značky 10 C 1178/2000 dne **7. 4. 2005** (po pěti letech) rozsudek, kterým zavázal žalovaného k zaplacení částky 265 000,- Kč. Rozsudek nabyl právní moci ohledně výroku I. dne 7. 5. 2005 a ohledně výroků II. a III. (ohledně zamítnutí části nároku a nepřiznání práva na náhradu nákladů řízení) dne **26. 11. 2007**. Dlužník povinnost stanovenou soudem dobrovolně nesplnil, a proto podal věřitel návrh na nařízení exekuce. Usnesením Okresního soudu v Břeclavi ze dne **12. 02. 2008**, č. j. 53 Nc 2037/2008-8 byla nařízena exekuce. Dne **4. 8. 2010** vydal exekutor pověřený provedením exekuce zprávu o výsledku provedeného exekučního řízení. V ní konstatuje, že nebyl zjištěn žádný majetek dlužníka a dále, že dle výpisu z Centrální evidence exekucí je proti povinnému vedeno dalších 15 pravomocně nařízených exekucí. Vzhledem k tomu žádá soudní exekutor oprávněného, aby podal souhlas se zastavením exekuce s tím, že v souvislosti s výkonem rozhodnutí v této věci navrhuje soudní exekutor úhradu vynaložených nákladů **oprávněným** ve výši 1.200,- Kč včetně DPH 20 % dle § 89 EŘ namísto paušálu ve výši 3.500,- Kč + DPH 20%.

Tento věřitel se dopustil několika chyb. Především **půjčil značnou sumu peněz, aniž by využil možnosti jakéhokoliv zajištění.** Peníze navíc půjčil obchodní společnosti, místo aby je půjčil konkrétní fyzické osobě (jednateli společnosti), který by za zaplacení odpovídal veškerým majetkem, namísto omezené odpovědnosti právnické osoby do výše základního kapitálu. Věřitel se musel obrátit na soud (soudní řízení probíhalo 8 let), neboť **nebyla sjednána rozhodčí doložka** (která by umožnila získání exekučního titulu v řádech týdnů), ani se mu nepodařilo získat spolupráci dlužníka k získání zápisu se svolením k vykonatelnosti. **Soud v řízení nalézacím probíhal pět let.** Po pěti letech, kdy byl výrok soudu o uložení povinnosti dlužníkovi zaplatit věřiteli 265 000,- Kč v právní moci, se věřitel dopustil další chyby, zde za asistence právního zástupce, kterým byla advokátka, a **návrh na nařízení exekuce podává až v roce 2008, tedy po dalších třech letech.** Věřitel i s advokátkou na nařízení exekuce zjevně vyčkávali do doby, kdy nabude právní moci i výrok II. a III. rozsudku, pro který probíhalo po dobu 2 let odvolací řízení (výrok I. nabytí právní moci 7. 5. 2005, výrok II. a III. nabytí právní moci dne 26. 11. 2007, exekuce nařízena dne 12. 02. 2008).

Chyby věřitele se projevily důsledkem spočívajícím v tom, že jednak nebyla uspokojena jeho pohledávka ve výši 265 000,- Kč, ale nadto musel vynaložit v souvislosti s přiznanou pohledávkou další náklady, spočívající nejméně v zaplaceném soudním poplatku (4% z vymáhané částky, to je z částky 265 000,-Kč poplatek 10 600,- Kč), dále nákladů právního zastoupení a úhrady vynaložených nákladů exekutorovi ve výši nejméně 1 200,- Kč.

U tohoto příkladu věřitel nevěnoval žádnou pozornost zajištění pohledávky. Následně dokonce poté, kdy věc převzala advokátka, nebyl po dobu tří let od získání exekučního titulu podán návrh na nařízení exekuce. Vymáhání pohledávky nakonec po deseti letech od jejího poskytnutí skončilo neúspěchem.

Podmínil-li by tento věřitel poskytnutí půjčky například zřízením zástavního práva k nemovitosti, uspokojení pohledávky by i po těchto mnoha letech dosáhl, jak je zřejmé z příkladu dalšího.

V případě druhém **věřitel** uspokojení vymáhané pohledávky dosáhl téměř zcela, přičemž v této věci byl po zpeněžení předmětu dražby v rámci rozvrhu výtěžku uspokojen v plné výši **zástavní věřitel**, který do řízení přihlásil svoji pohledávku, zajištěnou zástavním právem váznoucím na předmětu dražby.

V exekučním řízení byla vymáhána pohledávka oprávněného ve výši 167 917,60,- Kč s příslušenstvím.

Exekučním titulem bylo vykonatelného rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne **25. 9. 2008**, č. j. 61 Ro 1911/2008. Řízení v této věci bylo zahájeno dne **14. 07. 2008**, věc byla vyřízena vydáním platebního rozkazu dne **25. 09. 2008**, tento nabyl právní moci dne **30. 10. 2008**.⁵²

Usnesení o nařízení exekuce vydal Obvodní soud pro Prahu 9 dne 6. 1. 2009 v řízení č. j. 73 Nc 3517/2008. Toto řízení bylo zahájeno dne **29. 12. 2008**, věc byla

---

⁵²Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Aplikace Infosoud* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://infosoud.justice.cz/InfoSoud/public/search.do?typSoudu=os&krajOrg=MSPHAAB&org=&cisloSenatu=61&druhVec=Ro&bcVec=1911&rocnik=2008&spamQuestion=23&agendaNc=CIVIL&backPage=.%2Fpublic%2Fsearch.jsp>>.

vyřízena vydáním rozhodnutí dne **06. 01. 2009**. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne **22. 04. 2009**.⁵³

Dražební vyhlášku k dražbě nemovitostí dlužníka⁵⁴ vydal soudní exekutor dne **24.7. 2009**, dražební jednání bylo nařízeno na den **14.9. 2009**. Na základě dražební vyhlášky proběhla dne **14. 9. 2009** dražba nemovitostí. Při této dražbě byl udělen příklep usnesením soudního exekutora vydražiteli, který při dražbě učinil nejvyšší podání ve výši 2 866 667,- Kč. Tímto usnesením byla vydražiteli stanovena lhůta dva měsíce od právní moci usnesení o příklepu k doplacení nejvyššího podání při započtení jistoty ve výši 500 000,- Kč. Toto usnesení nabylo právní moci dne **11. 3. 2010** a částka do nejvyššího podání byla vydražitelem doplacena včas dne **14. 4. 2010**.

Dne **11. 5. 2010** vydal soudní exekutor rozvrhové usnesení.⁵⁵ Rozhodl tak, že z rozdělované podstaty ve výši **2 866 667,- Kč** ze zpeněžení předmětu dražby se uspokojí přihlášené pohledávky v tomto pořadí a výši:

1. pohledávka soudního exekutora na nákladech exekučního řízení ve výši 536 647,- Kč k hotovému zaplacení,

2. pohledávka přihlášeného zástavního věřitele ve výši 2 107 247,90,-Kč k hotovému zaplacení,

3. pohledávka oprávněného, ve výši 222 772,10,- Kč k hotovému zaplacení.

Pohledávky podle § 337b OSŘ, které mohly být uspokojeny z rozdělované podstaty, byly zařazeny do skupin a určeno jejich pořadí v souladu s § 337c OSŘ.

Do první skupiny dle § 337c odst. 1 písm. a) OSŘ byla zařazena pohledávka soudního exekutora na nákladech exekuce ve výši 536.647,- Kč,

---

⁵³Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Aplikace Infosoud* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://infosoud.justice.cz/InfoSoud/public/search.do?typSoudu=os&krajOrg=MSPHAAB&org=OSPHA09&cisloSenatu=73&druhVec=Nc&bcVec=3517&rocnik=2008&spamQuestion=23&agendaNc=CIVIL&backPage=.%2Fpublic%2Fsearch.jsp>>.

⁵⁴Magistrát Hlavního města Prahy. *Úřední deska* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <http://magistrat.praha-mesto.cz/path/aplikace/protokol%20o%20otevírání%20obálek.pdf?apl=urednideskaws&ids=1903>

⁵⁵ Exekutorský úřad Plzeň – sever. *Úřední deska* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.exekutor-plzen.cz/deska/EX%20709-08%20usnesení%20-%20rozvrhové%20jednání%20Hajnk.pdf>>.

do druhé skupiny dle § 337c odst. 1 písm. b) OSŘ nenáležela žádná z pohledávek,

do třetí skupiny dle § 337c odst. 1 písm. c) OSŘ náležela dle pořadí: a) **zástavním právem zajištěná pohledávka zástavního věřitele**, v celkové výši 2 107 247,90 Kč, **rozhodný den 1. 7. 2008, pohledávka oprávněného** v celkové výši 393 930,10 Kč (pohledávka 167 917,60 Kč, úrok z prodlení 25 681,- Kč, smluvní pokuta 124 222,- Kč, náklady řízení 50 595,50 Kč, náklady oprávněného 25 514,- Kč; **v průběhu řízení uhradil povinný částku 167 918,- Kč), rozhodný den 17. 12. 2008,**

do čtvrté skupiny dle 337c odst. 1 písm. d) OSŘ nenáležela žádná z pohledávek,

do páté skupiny dle § 337c odst. 1 písm. e) OSŘ náležely pohledávky přihlášeného věřitele FÚ Praha 9 ve výši 47 622,67 Kč a přihlášeného věřitele PSSZ ve výši 70 143,- Kč,

do šesté skupiny dle § 337c odst. 1 písm. f) OSŘ nenáležela žádná z pohledávek.

Soudní exekutor uspokojil pohledávku oprávněného ve výši 222 772,10 Kč, protože po odečtení uspokojených pohledávek s výhodnějším pořadím se na jeho pohledávku víc nedostalo. Ani na další přihlášené věřitele se ničeho nedostalo.

Zdroj: Rozvrhové usnesení JUDr. Jaromíra Peškeho, soudního exekutora Exekutorského úřadu Plzeň – sever, č. j. 064 EX – 709/08-15, dostupné na <http://www.exekutor-plzen.cz/deska/EX%20709-08%20usnesení%20-%20rozvrhové%20jednání%20Hajník.pdf>

Na tomto příkladu je zřejmé, že věřitel, který měl pro svoji **pohledávku zřízené zástavní právo, dosáhl uspokojení pohledávky, aniž k tomu musel činit nějaké výraznější kroky**. Jeho pohledávka byla uspokojena v exekučním řízení jiného věřitele a to pouze na základě přihlášení zástavním právem zajišťované pohledávky do tohoto exekučního řízení k jejímu uspokojení.

Oprávněný v tomto exekučním řízení vymáhal pohledávku v celkové výši 393 930,10 Kč (z toho smluvní pokuta 124 222,- Kč); Povinný v rámci exekuce uhradil částku 167 918,- Kč, z výtěžku zpeněžení předmětu dražby obdržel oprávněný částku

222 772,10,- Kč. Celkem tedy oprávněný obdržel 390 690,10,- Kč, **zůstalo k vymožení 3 241,- Kč.**

Oprávněný při vymáhání pohledávky jednal pružně, když exekuční titul nabyt právní moci dne 30. 10. 2008 a dne 29. 12. 2008 byl podán návrh na nařízení exekuce. K uspokojení jeho pohledávky však zřejmě přispěla i jistá dávka štěstí, neboť dlužník nepodal proti platebnímu rozkazu odpor, což je zřejmé z toho, že exekučním titulem je právě platební rozkaz.

Podal-li by dlužník odpor, platební rozkaz by byl zrušen a v řízení by bylo dále pokračováno. Toto řízení do doby získání exekučního titulu přitom mohlo trvat po tak dlouhou dobu, že exekuční řízení ve prospěch jiného oprávněného, včetně dražby a rozvrhu výtěžku, mohlo skončit dříve; na tohoto oprávněného by se pak z výtěžku zpeněžení předmětu dražby ničeho nedostalo.

9 ZÁVĚR

Tato práce se z pohledu věřitele v převážné míře zabývá současnými (podle právního stavu k 1. 1. 2011) možnostmi zajištění pohledávek a jejich vymáháním v různých typech řízení, s poukazem na některé možnosti zefektivnění jejich vymáhání.

Lze říci, že právní úprava, která je v současné době k dispozici, umožňuje pohledávky účinným způsobem zajistit i vymáhat. Je samozřejmě pouze na věřiteli, jak zodpovědně se choval v době, kdy měl možnost svoji pohledávku zajistit, stejně jako je plně v jeho dispozici, jak zodpovědně a důsledně se postaví k situaci, že jeho pohledávka není dlužníkem plněna.

Zadluženost českých domácností kvůli konzumnímu způsobu života roste a v souvislosti s tím narůstá počet řízení, ve kterých věřitelé svoje pohledávky vymáhají. Ke dni 29. 3. 2011 je například v Centrální evidenci exekucí vedeno 1 655 209 exekucí.⁵⁶ Jde o hrozivé číslo, které nabádá k opatrnosti při sjednávání smluvního vztahu a k zodpovědnosti při zajištění pohledávek, z něho vznikajících. Takto vysoký počet exekucí současně vytváří mezi věřiteli značnou konkurenci, kdy především pohledávka toho rychlejšího bude uspokojena úspěšněji. Nelze jako na hrozbu pro věřitele zapomínat ani na zavedený institut oddlužení v rámci insolvenčního řízení, které může skončit osvobozením dlužníka (zpravidla spotřebitele) od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v jakém nebyly dlužníkem uspokojeny. Tato fakta by tedy měla vést k zodpovědnému chování každého věřitele.

Cílem práce je seznámení s problematikou pohledávek, a to od doby před vlastním vznikem pohledávky, přes právní možnosti jejího zajištění, až po její uplatnění v nalézacím řízení a následně vymáhání v řízení vykonávacím, případně v řízení insolvenčním, s poukazem na některé zajímavosti, které dává právní úprava věřiteli do rukou.

Splnění tohoto cíle práce se autorka v jednotlivých kapitolách pokusila podáním seznámení s danou problematikou za současné právní úpravy, popisem možností zajištění

---

⁵⁶ Centrální evidence exekucí. *Statistika počtu evidovaných exekucí* [online]. 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné na WWW: <<https://live.ceecr.cz/main.php>>.

pohledávek, upozorněním na zajímavé a méně užívané postupy při vymáhání pohledávek, popisem možností zefektivnění exekuce a možností obrany věřitele proti „profesionálnímu“ dlužníkovi a poukázáním na některé výhody insolvenčního řízení pro věřitele.

Výstupem práce jsou praktická doporučení autorky pro věřitele s názorným uvedením dvou skutečných případů pohledávek a zcela rozdílných výsledků jejich vymáhání prostřednictvím exekučního řízení. V případě druhé pohledávky dokonce byla v rámci jednoho exekučního řízení pohledávka třetího věřitele (zajištěná zástavním právem na nemovitosti dlužníka) uspokojena v rámci rozvrhu výtěžku dražby z exekučního řízení, aniž se (zástavní) věřitel musel nějak výrazněji ve vymožení pohledávky sám angažovat. V rámci porovnání obou případů se autorka rovněž pokusila poukázat na chyby neuspokojeného věřitele spolu s návrhem, jak mohl tento neúspěšný věřitel postupovat lépe.

Na závěr lze konstatovat, že zpracování této práce autorce samotné rozšířilo přehled o dané problematice a přineslo nové znalosti, které by mohla do budoucna uplatnit v praxi. Tím je pro ni samotnou tato práce přínosná a z tohoto pohledu považuje sama za sebe cíle této práce za splněné.

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborná literatura

HOLEYŠOVSKÝ, M. *Soudní vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha: Newsletter, 1995. 278 s. ISBN 80-85985-00-4.

POHL, T. *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd., Praha: IFEC, 2002. 280 s. ISBN 80-86412-16-4.

TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd., Praha: C. H. Beck, 2006. 826 s. ISBN 80-7179-489-9.

RADKOVÁ, M. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd., Praha: Linde, 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.

RŮŽIČKA, K., *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR*. 1. vyd., Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2003. 231 s. ISBN 80-86473-51-1.

VONDRÁKOVÁ, A., a kol., *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd., Praha: ASPI, 2006. 756 s. ISBN 978-80-7357-230-3.

Právní předpisy

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákon.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech.

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád).

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Internetové zdroje

BIEHLER, G. *Procedures in International Law* [online] Springer: Verlag Berlin Heidelberg, 2008 [cit. 2011-03-05]. Dostupné na WWW: <<http://www.springerlink.com/content/978-3-540-74497-9/fulltext/#section=221355&page=5&locus=33>>.

Centrální evidence exekucí. *Statistika počtu evidovaných exekucí* [online]. 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné na WWW: <<https://live.ceecr.cz/main.php>>.

Česká národní banka. *Publikace měnové statistiky (pdf) - rok 2009 až 2005- Česká národní banka* [online]. 2011 [cit. 2011-03-07]. Česká národní banka. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/menova_stat_publ/2009/menstat_1209_CS.pdf>.

JINDRA, V., Insolvenční řízení, *e-pravo.cz* [online]. 2001 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvencni-rizeni-50782.html>>.

Exekutorská komora ČR. *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2011 [cit. 2011-03-01]. Statistika. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/statistiky/87-statistiky?w=>>>.

Exekutorský úřad Plzeň – sever. *Úřední deska* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.exekutor-plzen.cz/deska/EX%20709-08%20usnesení%20-%20rozvrhové%20jednání%20Hajník.pdf>>.

HENDRYCH, D. a kol. *Právníký slovník* [online] 3.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009 [cit. 2011-03-05]. Dostupné na www:<<http://www.beck-online.cz/legalis/document-view.seam?type=html&documentId=nnptembqhfpy6c7pjqa33dorsw42i&groupIndex=5&rowIndex=0&conversationId=995348#selected-node>>.

Magistrát Hlavního města Prahy. *Úřední deska* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://magistrat.praha-mesto.cz/path/aplikace/protokol%20o%20otevřání%20obálek.pdf?apl=urednideskaws&ids=1903>>.

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky (pdf) - Ročenky MSp* [online]. 2011 [cit. 2011-03-07]. Ročenky MSp. Dostupné z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?k=3397&o=23&j=33&d=47145>>.

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Aplikace Infosoud* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://infosoud.justice.cz/InfoSoud/public/search.do?typSoudu=os&krajOrg=MSPHAAB&org=&cisloSenatu=61&druhVec=Ro&bcVec=1911&rocnik=2008&spamQuestion=23&agendaNc=CIVIL&backPage=..%2Fpublic%2Fsearch.jsp>>.

Rozhodčí soud ČR - Praha s.r.o. *Důvody pro volbu rozhodčího řízení* [online] 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozhodcisoudpraha.cz/tags/Zákon%20o%20rozhodčím%20řízení>>.

ZOUFALÝ, MUNKOVÁ, a kol. *Velká kniha smluvních vzorů* [online] 5.vyd. Praha:C. H. Beck, 1997 [cit.2011-03-19]. Dostupný z WWW:< <http://www.beck-online.cz/legalis/document-view.seam?type=html&documentId=nnptembqg5pxa4bvhbpxm3bzhe&groupIndex=1&roWIndex=0&conversationId=170664#selected-node>>.

Články

HOZMAN, D. Musí existovat vstřícnost a otevřenost exekutorských úřadů. *Komorní listy* [online]. 2010-4, [cit.2011-03-09]. Dostupný z WWW: <http://www.ekcr.cz/admin/priloha/04-2010_Komorni_listy.pdf>.

Exekutorské služby v praxi. *Exekuce a oddlužení* [online]. 2010-9-13, [cit.2011-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://oddluzeni-exekuce.blogger.cz/Exekuce-exekucni-procesy/Exekutorske-sluzby-v-praxi>>.

11 PŘÍLOHY

Vzor č.1. Návrh na nařízení exekuce soudním exekutorem podle EŘ

Okresní soud v Olomouci
Tř. Svobody 685/16
77900 - Olomouc

Oprávněný: Jiří Macourek, nar. 1. 1. 1969, bytem Meruňková 1, Olomouc právně zast. JUDr. Milošem Orlem, advokátem, Nová 6, Praha 9

Povinná: MOLO, s.r.o., se sídlem Kusá 7, Olomouc, IČ 87463536, Trojmo

Návrh na nařízení exekuce pohledávky ve výši 100 000,- Kč s přísl.

Přílohy:

1. rozsudek Okresního soudu v Olomouci, sp. zn. 5 C 85/2009 ze dne 4. 3. 2009
2. plná moc ze dne 5. 6. 2009

- I.** Okresní soud v Olomouci zavázal rozsudkem sp. zn. 5 C 85/2009 ze dne 4. 3. 2009 povinnou, aby zaplatila oprávněnému částku 100 000,- Kč s 5 % úrokem z prodlení, počítaným od 22. 10. 2007 do zaplacení, to vše do 3 dnů od právní moc rozsudku a dále náklady řízení v částce 8 852 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku. Rozsudek nabyl právní moci dne 8. 4. 2009 a od téhož dne je vykonatelný
- II.** Ani přes e-mailové urgencye povinná uvedené částky nezaplatila. Proto oprávněný navrhuje, aby soud pověřil k provedení exekuce JUDr. Alenu Pochtivou, soudní exekutorku Exekutorského úřadu v Přerově, se sídlem Horní 6, Přerov.
- III.** S odkazem na výše uvedené oprávněný navrhuje, aby nadepsaný soud vydal toto

Usnesení:

- I.** Okresní soud v Olomouci nařizuje podle svého rozsudku sp. zn. 5 C 85/2009 ze dne 4. 3. 2009 k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 100 000,- Kč 5% úrokem z prodlení počítaným od 22. 10. 2007 do zaplacení, nákladů řízení v částce 8 852 Kč a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny, exekucí na majetek povinného.
- II.** Soud pověřuje provedením této exekuce JUDr. Alenu Pochtivou, soudní exekutorku Exekutorského úřadu Přerov, se sídlem Horní 6, Přerov.
- III.** Povinná nesmí po doručení tohoto usnesení nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí, s výjimkou běžné obchodní činnosti a udržování a správy majetku. Právní úkon, kterým povinná poruší tuto povinnost, je neplatný.

Oprávněný: Jiří Macourek

v plné moci JUDr. Miloš Orel

Vzor č.2. Centrální evidence exekucí

Centrální
Evidenc
Exekucí

Šebek Jan Mgr. (Návštěvník)

CENTRÁLNÍ EVIDENCE EXEKUCÍ
Verze 2

ODHLÁŠENÍ | **VYHLEDÁVÁNÍ** | CENÍK | ÚČET | NÁPOVĚDA

VÝSLEDEK VYHLEDÁVÁNÍ

Vyhledávání fyzické osoby Květoslav Novák

NOVÉ VYHLEDÁVÁNÍ

Počet nalezených exekučních titulů 2

Exekuce 199 EX 01/07			
8.10.2007	Nařízení exekuce	Květoslav Novák Datum narození: 1.1.1982 Komenského 36, Pardubice, 26601	Zobrazit detail dokumentu

Exekuce 200 EX 156/06			
8.10.2007	Nařízení exekuce	Květoslav Novák Datum narození: 6.3.1980 Komenského 15, Poděbrady, 436 28	Zobrazit detail dokumentu

© Exekutorská komora 2007. Provozuje NeutriCS a.s.

DOKUMENT NAŘÍZENÍ EXEKUCE

ÚDAJE O PŘÍPADU

Označení soudu, který nařídil exekuci:	OS Louny
Spisová značka soudu, který nařídil exekuci:	8Nc 3512/2004-7
Jméno exekutorského úřadu:	TEST 199 - neutrics
Spisová značka exekutorského úřadu:	199 EX 01/07
Datum vydání usnesení:	7.9.2007
Peněžitá povinnost:	336 355,00
Pravidelně splácená částka:	-
Nepeněžitá povinnost:	-
Souhm povinností:	
Označení povinných osob:	Fyzická osoba: Květoslav Novák Datum narození: 1.1.1982 Komenského 36, Pardubice, 26601

Zdroj: Centrální evidence exekucí

Vzor č.3. Rozhodčí doložka

Rozhodčí doložka (jako součást smluvního ujednání)

Varianta 1:

Článek ...

Všechny spory, které vzniknou z této smlouvy a v souvislosti s ní a které se nepodaří odstranit vzájemným jednáním stran, budou s konečnou platností rozhodovány Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR v Praze. Strany se zavazují podrobit se rozhodčímu nálezu.

Varianta 2:

Článek ...

1. Všechny spory, které vzniknou z této smlouvy a v souvislosti s ní, které se nepodaří odstranit vzájemným jednáním stran, budou rozhodovány v rozhodčím řízení jedním rozhodcem určeným dohodou stran. Nedojde-li k dohodě o jednom rozhodci, jmenuje rozhodce každá ze stran a tito rozhodci zvolí předsedu rozhodčího senátu.

2. Nález vydaný v rozhodčím řízení bude konečný a pro strany závazný.